

Plenum

Onsdag 4.3.2026 kl. 14.00—18.05

3. Statsministerns upplysning om social- och hälsovårdstjänster

Statsministerns upplysning SU 2/2026 rd

Debatt

Talman Jussi Halla-aho: Ärende 3 på dagordningen är statsministerns upplysning. Efter statsminister Petteri Orpos presentationsanförande ger jag ordet för repliker enligt eget övervägande. Ledamöterna kan be om ordet genom att trycka på knapp V. För debatten reserveras omkring en och en halv timme.

Statsminister Orpo, varsågod.

Debatt

14.04 Pääministeri Petteri Orpo (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies, ärade talman! Sosiaali- ja terveydenhuolto koskettaa jokaista suomalaista jossain vaiheessa elämää. Vauvasta vaariin, synnytyssairaalasta hammaslääkärintuoliin, tai onnettomuuden satutessa päivystykseen. Meillä on yhteinen tavoite: kaikkein tärkeintä on turvata hoito, palvelut ja hoiva, jota jokainen elämänsä jossain vaiheessa tarvitsee. Tähän työhön hallitus ryhtyi kautensa alussa.

Keväällä 23 hallitus sai viestikapulan ajassa, jossa sosiaali- ja terveystalouden kustannukset kasvoivat hallitsemattomasti, hoitojonojen kasvulle ei näkynyt loppua ja henkilöstöpula oli akuutti ympäri Suomea. Ihmisten luottamus sotepalveluihin oli laskenut tuntuvasti koronakriisin myötä. Suomen historian suurin hallinnon uudistus oli juuri tehty. Hallitus näki päätetyssä mallissa ongelmansa. Mallin romuttaminen ei kuitenkaan ollut vaihtoehto, koska sen kanssa oli painittu kolme vaalikautta. Päätimme keskittyä siihen, miten saamme mallin toimimaan ja sen valuvikoja korjattua. Hallitusohjelmassa annoimme sotelle merkittävän painoarvon. Kirjasimme ohjelmaan kymmenittäin toimia, joilla sotepalveluiden luisu saadaan pysäytettyä.

No, mitä on siis tapahtunut viimeisen vajaan kolmen vuoden aikana? Me sovittiin alueiden kanssa työrauha vuosille 2023—2025. Tänä aikana tilanne on saatu vakautettua. Olemme turvanneet sotepalveluiden rahoituksen kasvun. Norminpurun myötä alueet ovat saaneet lisää liikkumatilaa järjestää palvelut itsehallintonsa pohjalta. Hyvän työn ohjelman turvin hyvinvointialueiden henkilöstöpulaa on saatu helpotettua. Digi- ja etäpalvelut ovat arkipäiväistyneet, ja jo yli miljoonalla suomalaisella on nimetty omalääkäri. Hoitojonojen kasvu on pysähtynyt. Alueiden talous on isossa kuvassa kääntynyt. Eikä tarvitse uskoa vain minua — lukuisten kansallisten asiantuntija-arvioiden perusteella palvelut toimivat aiempaa paremmin ja aiempaa yhdenvertaisemmin.

No, miten tähän on päästy? Suurin kiitos kuuluu alueiden rautaisille sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille sekä vastuullisille päättäjille. He ovat tehneet valtaisan työn.

Punkt i protokollet PR 17/2026 rd

Hallitus on puolestaan tukenut alueiden työtä monin tavoin. Olemme tukeneet alueita omalääkärimallin kehittämisessä, viimeisenä 40 miljoonan euron lisäpanostuksella. Lasten ja nuorten terapiatakuun toteuttamiseen varasimme 30 miljoonaa, vammaispalveluihin 20 miljoonaa euroa, nuorten huumekuolemien ja C-hepatiitin ehkäisyyn 17 ja puoli miljoonaa euroa. [Krista Kiuru: Ja lähemmäs kaksi miljardia säästetty!] Yli 65-vuotiaiden valinnanvapauteen sekä suomalaisten gynekologikäynteihin ja hedelmöityshoitoihin kohdensimme kymmeniä miljoonia euroja. Nämä ovat juuri niitä muutoksia, joita nyt tarvitaan ja joita on tarvittu.

Epävakaassa maailmanpoliittisessa ajassa olemme vahvistaneet myös sosiaali- ja terveyspalveluiden valmiutta ja varautumista lisäämällä sata miljoonaa euroa hyvinvointialueiden ja Puolustusvoimien yhteistyöhön.

Kasvattamalla lääkärikoulutuksen aloituspaikkoja historiallisesti 70 lisäpaikalla vuodessa sekä lisäämällä lääketieteen kliinisen tutkimuksen panoksia olemme vankistaneet tulevaisuuden hyvän hoidon perustaa.

Alueiden uurastuksesta ja merkittävästä talouskäänteestä huolimatta suomalaisten luottamus sosiaali- ja terveyspalveluihin ei ole vielä palautunut koronaa edeltävälle tasolle. Samanaikaisesti selvitykset kuitenkin kertovat, että ihmiset ovat hyvinkin tyytyväisiä saamaansa hoitoon. Ongelma ei ole siis yleisesti sotepalveluiden laadussa, vaan ihmisten mielikuvassa niiden tilasta. Tätä mielikuvaa meidän tulee yhdessä kyetä parantamaan, ja selkeät ongelmakohdat korjaamaan.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitus tänä vuonna on kokonaisuudessaan neljä miljardia euroa korkeampi kuin aloittaessani pääministerinä. [Eduskunnasta: Paljonko? — Välihuutoja] — Neljä miljardia, jos haluatte sen toistettavan. — Vaikka olemme joutuneet tinkimään monista valtion menoista, me olemme onnistuneet täyttämään edellisen hallituksen jättämän kuopan soterahoitukseen. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] Se näkyy siinä, miten alueiden massiiviset, puolentoista miljardin euron alijäämät vuonna 23 ovat kääntyneet yli 600 miljoonan euron ylijäämäksi viime vuonna. Lähes kaikilla alueilla kustannusten nousu on tahtunut — toivottavasti se ei harmita ketään. Hallitus piti kiinni siitä, että hoivalupaus kuuluu myös tuleville sukupolville, ja edellytti alueilta vastuullisempaa taloudenpitoa. Se on luonut tervettä painetta toiminnan uudistamiseksi. Hyvänä esimerkkinä kustannusten karsimisesta on yksityinen vuokralääkäribisnes: meidän johdollamme kalliisiin vuokralääkäreihin kuluu satoja miljoonia euroja vähemmän suomalaisten verovaroja joka vuosi — siis satoja miljoonia vähemmän. [Oikealta: Tämä harmittaa demareita!]

Hallitus on tavoitteidensa mukaisesti onnistunut vakauttamaan hyvinvointialueiden tilanteen. Vakautumisen myötä on kuitenkin nähtävissä, että alueiden kiihtyvä eriytyminen ei laannu. Syitä on useita. Hallitus hidastaa alueiden eriytymistä nyt lausuntokierroksella olevalla rahoitusmallin uudistuksella sekä mahdollistamalla alijäämien kattamiselle aluekohtaisia joustoja. Rahoitusmallin uudistaminen on mittava työ. Näyttää silti ilmeiseltä, että pelkkä hidastaminen ei riitä palveluiden turvaamiseksi koko Suomessa.

Meiltä päättäjiltä edellytetään kykyä katsoa totuutta silmiin. Suurissa uudistuksissa löytyy usein korjattavaa. Edelleen alueet ovat keskenään liian erilaisia, rahoitusmalli on liian monimutkainen, eikä alueilla ole riittävästi kannusteita järjestää palveluita ihmisten tarpeita palvelevan tai vaikuttavasti. Suomalaiset odottavat tältä salilta nyt kykyä edetä kohti yhteisiä johtopäätöksiä.

Punkt i protokollet PR 17/2026 rd

Ärade talman! Inom social- och hälsovården finns tre stora utmaningar: Hur får vi tjänster-na att fungera så att alla får vård och stöd när de behöver det, både på finska och svenska? Hur säkerställer vi att personalen räcker till? Och hur får vi skattepengarna att räcka?

Tulen lähettämään kaikille eduskuntaryhmille pyynnön nimetä kaksi edustajaa parlamen-taariseen ryhmään. Parlamentaarisen työn pohjana on riippumattomien asiantuntijoiden te-kemä hyvinvointialueuudistuksen väliarviointi eli niin kutsuttu Erholan raportti. Pidän sen johtopäätöksiä monilta osin oikeina. Työryhmän tarkoitus on pohjustaa sotejärjestelmän jatkokehittämistä ensi vaalikaudella.

Arvoisa puhemies! Koronakriisistä alkanut sotepalveluiden sankka sumu on vihdoin hälvenemässä. Majakan valo näkyy jo. [Vasemmalta: Ai nyt se on majakka!] Hallitus jat-kaa rohkeaa uudistustyötään vaalikauden loppuun saakka määrätietoisesti, ja tätä työtä on vielä paljon.

Olemme esimerkiksi alkaneet purkaa tekoälyn käytön esteitä sosiaali- ja terveyshuollos-sa. Tämän vuoden aikana tavoittelemme muutosta, joka mahdollistaisi tekoälyn käytön hoidon tarpeen arvioinnissa. Tekoäly tekisi rutiinityön, jotta lääkäri tai hoitaja voi keskit-tyä ihmisen kohtaamiseen. Parin vuoden sisällä tämä voi vapauttaa päivittäin käyttöön — siis käyttöön — jopa tuhansia hoitaja- ja lääkäri-aikoja. Kyse ei ole ihmisten korvaamisesta roboteilla, vaan lääketieteellisestä edistyksestä, juuri kuten ovat aikoinaan olleet antibiootit, kuvantamislaitteet tai nykyaikaiset syöpähoidot. Teknologia ei tee hoivasta huonom-paa, vaan se mahdollistaa avun ja tuen saamisen yhä useammalle.

Sosiaalipalveluissa olemme korottaneet omais- ja perhehoidon palkkioita tuntuvasti. Näin osoitamme arvostustamme niille tuhansille suomalaisille, jotka ovat arjen ja välittä-misen sankareita.

Juuri tällaisilla parannuksilla voimme palauttaa suomalaisten luottamusta sosiaali- ja terveyspalveluihin. Parlamentariselta työryhmältä toivon, että rohkean uudistumisen aika ei pääty tähän vaalikauteen. Suomalaisten luottamuksen vahvistaminen edellyttää päättä-jiltä kykyä muuttaa ihmisten huoli ja havainnot selkeäksi tulevaisuuskuvaksi. Jokaisen suomalaisen on voitava luottaa siihen, että apua saa ja hoitoon pääsee silloin kun sitä tar-vitsee. Uskon, että tämän tavoitteen jakaa koko tämä sali.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustajat voivat nyt pyytää vastauspuheenvuo-roa painamalla V- painiketta ja nousemalla seisomaan. Aloitamme kahden minuutin pu-heenvuorokierroksella, ja sen jälkeen noudatamme tavanomaista yhden minuutin sääntöä. — Edustaja Valtola, olkaa hyvä. — Nämä puheenvuorot pidetään paikalta.

14.14 Oskari Valtola kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Välillä tämä fakta unohtuu: keskimäärin Suomessa sote toimii; ihmiset saavat tarvitsemaansa hoitoa ja he ovat siihen tyytyväisiä. Hyvinvointialueiden henkilöstö on tehnyt määrätietoista työtä, ja tulokset näkyvät. Perusterveydenhuollon hoitoonpääsy on nopeutunut, lastensuojelun toi-mintamalleja on kehitetty, hoidon jatkuvuus on parantunut, ja alueet tekivät viime vuonna yli 600 miljoonan euron ylijäämän. Tämä ei ole tapahtunut itsestään. Se on seurausta oi-keista päätöksistä ja siitä kovasta työstä, jota alueilla on tehty.

Mutta rehellisyys velvoittaa myös sanomaan: yhdeksän aluetta teki edelleen tappiota, ja vanhaa alijäämää on yhä jäljellä noin kaksi miljardia euroa. Alueiden eriytyminen jatkuu väestön ikääntymisen, palvelutarpeen kasvun ja muuttoliikkeen seurauksena.

Punkt i protokollet PR 17/2026 rd

Vinoon rakennettua perustusta eli viime hallituksen soteuudistusta on vaikea korjata pienellä pintaremontilla. Tähän työhön tarvitaan mukaan myös ne puolueet, jotka ovat tämän vinon pohjan muuranneet. Siksi onkin hyvä, että pääsemme parlamentaarisesti miettimään sotea perusteellisesti.

Arvoisa puhemies! Opposition ehdottamat sotetoimet ovat kerta toisensa jälkeen osoittautuneet haavekuviksi. Esimerkiksi SDP on aiemmin esittänyt vaihtoehtobudjeteissaan valtavia satojen miljoonien eurojen lisämenoja hallituksen vaihtoehtoon verrattuna. Velkajarrutyön ansiosta meillä on vihdoinkin yhteinen tilannekuva siitä, että tällaista ylimääräistä rahaa ei ole eikä tule. Toivonkin, että oppositio muistaa yhteiset lupauksemme.

Kokoomus haluaa, että hoidot ja palvelut priorisoidaan vaikuttavuuden perusteella niin sosiaali- kuin terveydenhuollon puolella. Siis resurssit sinne, missä niillä on todellinen vaikutus ihmisten arkeen ja toimintakykyyn.

Teknologian laajempi käyttöönotto esimerkiksi tekoälypohjaisen kirjaamisen, lääkerobottien tai älylattioiden ja muiden ihmisten hyvinvointia seuraavien sensoreiden [Puhemies koputtaa] muodossa varmistaa, että ammattilaiselle jää enemmän aikaa sille työlle, jota ei voi koneella korvata. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nieminen, olkaa hyvä.

14.17 Mira Nieminen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sote on saanut keskeisen aseman hallitusohjelmassa. Ohjelmaan on kirjattu lukuisia kehittämistoimia, ja samalla pyrimme hillitsemään kustannusten nousua ihmisten hyvinvointi edellä.

Ikääntyneiden hoiva ja hoito painottuvat vahvasti kotiin ja muodostavat arjen turvan. Monet ikääntyneet kokevat saavansa sopivasti apua. Läheisten tuki täydentää tätä arvokkaalla tavalla, mutta kehitettävää on vielä. Yhteisöllinen asuminen on tuonut uuden vaihtoehdon, johon asukkaat ovat usein tyytyväisiä — yksinäisyyskin on harvinaisempi vieras. Perhehoitoa kodinomaisena palveluna tulee pyrkiä lisäämään. Päivystyskäyntejä tarvitaan vähemmän, kun arki tuntuu turvalliselta. Omaishoitajia arvostetaan, heitä tuetaan, jotta raskas mutta rakas työ olisi mahdollista.

Perusterveydenhuollossa olemme ottaneet harppauksen eteenpäin. Omalääkärimallia kehitetään määrätietoisesti, jotta ihmisillä olisi tuttu lääkäri, jonka luo mennä. Valinnanvapauskokeilun ensimmäiset tulokset näyttävät lupaavilta. Hoitoon pääsee sujuvammin, ja käyttäjät ovat tyytyväisiä. Samalla keräämme tutkimuksella arvokasta tietoa, jota hyödynnetään tulevaisuuden ratkaisuissa. Digitalisaatio tuo apua arkeen. Tekoäly auttaa vähentämään rutiineja, jolloin hoitajat ja lääkärit voivat keskittyä ihmisiin, aitoihin kohtaamisiin sekä kuuntelemiseen.

Lastensuojelulakia uudistetaan, ja lasten ja nuorten terapiatakuu tuo avun monelle koululaiselle ja opiskelijalle. Hoitajamitoituksen keventäminen mahdollistaa resurssien käytön joustavasti juuri siellä, missä tarve on suurin. Näemme ihmiset itsenäisinä toimijoina, jotka tekevät valintoja ja rakentavat omaa polkuaan.

Kaikkia haasteita ei kuitenkaan ratkaista rahalla. Tarvitaan normien purkua, uusia toimintatapoja ja kelpoisuusehtojen järjeistämistä. Juuri näitä asioita hallitus tekee. Lämmin kiitos vielä kaikille soten ammattilaisille: Te kannattelette arkea, teette Suomesta inhimillisemmän paikan [Puhemies koputtaa] joka ikinen päivä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 17/2026 rd

14.19 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Miten menee Suomen sosiaali- ja terveydenhuollossa? Sydämet ja lonkat leikataan, synnytykset hoidetaan, mutta vanhustenhoivaan pääsyä jonottaa laittoman kauan 800 haurasta ihmistä. Vammaisten palveluissa ja lastensuojelussa on vakavia puutteita, ja moniin terveyskeskuksiin on pitkät jonot, hammashuollosta puhumattakaan. THL:n pääjohtaja kirjoitti Helsingin Sanomissa 19. helmikuuta: ”Suomalaisten luottamus sosiaali- ja terveydenhuollon toimivuuteen on kyselyiden mukaan romahtanut viime vuosina. Tyytymättömyys on kansainvälisesti verraten suurta.” Uutissuomalainen kertoi 11. helmikuuta, että ”terveyskeskusten lääkäri vastaanotolle pääsy on heikentynyt hoitotakuun pidentämisen ja rahoituksen leikkaamisen seurauksena”.

Vaikka hallitus kehuskelee laittaneensa miljardeja lisää hyvinvointialueille, irtisanovat ne henkilöstöä. Syy on se, että palkkojen, tarvikkeiden ja ostopalveluiden hintojen korotuksiin on laki velvoittanut antamaan rahoitusta, mutta sen ohella on kiistattomasti palveluista myös leikattu: 615 miljoonaa euroa on leikattu tehtävämuutoksista, 208 miljoonaa uusia leikkauksia on valmistelussa, ja 390 miljoonan euron leikkaukset ovat lausunnolla, yhteensä yli miljardi.

SDP:n tavoite on nopea ja vaivaton hoitopääsy terveyskeskukseen. Tiukka hoitotakuu ja sen vaatima rahoitus on palautettava. Omälääkäri- ja omahoitajamalli on toteutettava koko maassa. Rahat tähän ovat olemassa, mutta ne käytetään nyt väärällä tavalla. Vanhustenhoivaa ja kotihoitoa on lisättävä. Korkea ikä ei saa olla rangaistus vaan kunnia-asia. Käsittelyssä oleva 50 miljoonan euron leikkaus on torjuttava. Soterahoituksen ongelmat on korjattava. Meillä on siihen kustannustehokas malli. Nyt suunniteltu 390 miljoonan euron leikkaus on peruutettava. [Vasemmalta: Juuri näin!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mattila.

14.21 **Hanna-Leena Mattila kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhä pidempiä hoitonoja, lakkautettuja terveysasemia, lopetettavia päivystyksiä, lomautettuja ja irtisanottuja hoitajia ja lääkäreitä — hallituksen politiikka on ollut tuhoisaa suomalaisten sosiaali- ja terveyspalveluille.

Keskusta on erityisen huolissaan vanhustenhoidosta. Hallituksen politiikalla yhä useampi ikäihminen joutuu entistä kauemmas kodistaan ja läheisistään. [Juho Eerola: Omilla hyvinvointialueilla!] Suuntaa pitää muuttaa. On myönteistä, että hallitus viimein tarttui keskustan ehdotukseen parlamentaarisesta yhteistyöstä. Nämä asiat koskettavat jokaista suomalaista ja koko maata.

Mutta, arvoisa pääministeri, ei meillä ole varaa odotella ensi vaalikautteen. Hoivakodit, terveysasemat ja ihmisten lähipalvelut pitää pelastaa tässä ja nyt. Kuulkaa viimeinkin ihmisten hätä ja huoli. Lopettakaa hyvinvointialueitten päättäjien syyllistäminen lähipalveluitten alasajosta. Vastuu on hallituksella ja vain hallituksella.

Hoitoon pitää päästä nykyistä nopeammin. Siksi keskusta esittää omälääkäriä jokaiselle. Suomen pitää olla maa, jossa vanheneminen on turvallista. [Välihuutoja oikealta] Jokainen ikäihminen ansaitsee hyvän ja inhimillisen hoidon lähellä kotiaan. Hoitajista, lääkäreistä ja muista ammattilaisista tämä ei jää kiinni. He ansaitsevat parempaa kuin lomautus- tai irtisanomislapun käteen.

Pääministeri Orpo, kertokaa: miten te varmistatte, että jokainen suomalainen voi luottaa siihen, että apua saa silloin kuin tarvitsee ja että ikäihmiset ja heidän läheisensä voivat olla

Punkt i protokollet PR 17/2026 rd

varmoja, että Suomessa on turvallista ikääntyä? Ihmisten palvelut pitää pelastaa. On vastuunkannon aika. [Ben Zyskowicz: Pelastaa kepun sotelta!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Forsgrén, olkaa hyvä.

14.23 Bella Forsgrén vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Alle 16-vuotias lapsi kuoli 24. tammikuuta sen jälkeen, kun hän oli poistunut luvatta lastensuojelun palveluysiköstä — lapsi, jonka olisi pitänyt olla turvassa. Vammainen ihminen jätettiin vuodeksi ilman apua iltaisin wc-käynneillä — vammainen, jonka olisi pitänyt olla turvassa. Vanhus kuoli hoivakodissa tammikuussa sen jälkeen, kun oli hälyttänyt 11 kertaa apua hälytysrannekkeellaan — vanhus, jonka olisi pitänyt olla turvassa.

Nämä eivät ole yksittäisiä uutisia, ne ovat hälytysmerkkejä. Ne kertovat siitä, mitä tapahtuu, kun sosiaalihuollon rakenteet eivät kanna, kun ennaltaehkäisevä tuki ei toimi ajoissa ja kun säästöpainet ajavat ohi ihmisten tarpeista ja ihmisarvosta.

Arvoisa puhemies! Suomessa noin 770 000 ihmistä tarvitsee sosiaalihuollon palveluita. Se on valtava joukko ihmisiä: lapsia, nuoria, perheitä, ikääntyneitä ja vammaisia. Puhutaan kriittisen tärkeitä palveluista, joilla on parhaimmillaan käänteentekevä vaikutus ihmisten elämässä. Se voi tarkoittaa sitä, että uupunut vanhempi saa perhetyöntekijältä tukea arkeen ja jaksaa taas olla läsnä lapselleen, sitä, että lastensuojelun avohuollon tukitoimien avulla nuori voi jatkaa kouluaan ja pystyy rakentamaan valoisampaa tulevaisuutta, tai sitä, että päihdekuntoutuja saa rinnalleen sosiaalityöntekijän, joka auttaa elämän järjestykseen saattamisessa. Ja nyt hallitus aikoo viedä surutta läpi 100 miljoonan euron lisäleikkaukset sosiaalihuoltoon juuri näistä palveluista, jotka turvaavat haavoittuvimmassa asemassa olevien elämää.

Arvoisa puhemies! Sosiaalihuolto on usein se näkymätön voima, joka estää tilanteita kriisiytymästä. Se mahdollistaa ihmisarvoisen elämän silloin, kun omat voimavarat eivät riitä. Parhaimmillaan se ei vain paikkaa haavoja, se rakentaa tulevaisuutta. Siitä ei ole varaa leikata. [Sanna Antikainen: Jätitte lastensuojelulain kokonaisuudistuksen tekemättä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pekonen, olkaa hyvä.

14.25 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Emme me kuulleet tässä pääministerin puheessa yhtään uutta ehdotusta korjata sotea. Oletteko te jo luovuttaneet sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen suhteen? En olisi siitä lainkaan yllyttynyt, sillä kokoomus ja perussuomalaiset ovat kyllä pystyneet esittämään populistista ja ristiriitaista kritiikkiä soteuudistusta kohtaan, mutta ette te ole missään vaiheessa tarjonneet meille teidän omaa vaihtoehtoanne.

Pääministeri! Se, mitä te olette saaneet aikaan, on massiiviset leikkaukset sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoitukseen, minkä te unohditte mainita puheenvuorossanne, sekä toisaalta veorahojen lapiointi suurten terveysfirmojen voittoihin. Sikäli on mielestäni oikein hyvä, että tätä soten uudistustyötä nyt aidosti pyritään jatkamaan parlamentaarisesti. Me vasemmistoliitossa olemme pitkään sanoneet avoimesti, että soteuudistus ei tullut kerralla valmiiksi ja korjattavaa jäi. Sote on meidän kaikkien yhteinen asia, ja sitä se on ollut kaikkien näiden vuosien varrella. Olemme sitä olleet kaikki myöskin yhdessä uudistamassa, ja tätä työtä on syytä jatkaa.

Punkt i protokollet PR 17/2026 rd

Tosiasia on, että alueilla ei ole aitoa itsehallintoa niin kauan kuin verotusoikeus puuttuu, ja tämä on myös lukuisten asiantuntijoiden tunnistama korjaustarve nykyisessä soterahoituksessa. On myös tunnistettava se tosiasia, että sotepalveluiden turvaaminen ikääntyvälle väestöllemme edellyttää lisää henkilöstöä ja lisää resursseja — ja tässä suhteessa nyt on menty väärään suuntaan. Perussuomalaisten suurin kädenjälki tässä hallituksessa on ollut hoitohenkilöstön vähentäminen etenkin vanhuspalveluista, kun hoitajamitoitusta on toistuvasti leikattu. Se näkyy nyt suoraan hoitajien työttömyytenä ja potilasturvallisuuden vaarantumisena. Tämä on ollut perussuomalaisten ja muun oikeistohallituksen arvovalinta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Wickström, varsågod.

14.27 Henrik Wickström r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vahva hyvinvointi perustuu luottamukseen, pitkäjänteisyyteen ja ihmiskeskeisyyteen.

Keväällä parlamentaarinen työryhmä ryhtyy tarkastelemaan sosiaali- ja terveystalouden rahoitusta. On käynyt selväksi, että nykyistä mallia on tarpeen kehittää. Kyse ei ole pelkästään siitä, miten paljon panostamme rahaa palveluihin, vaan siitä, kuinka vaikuttavasti käytämme rahat. Rajallisilla resursseilla rahat on käytettävä tehokkaasti, ja tarvitsemme parempia kannustimia siihen, että potilaista huolehditaan nopeasti. Me RKP:ssä haluamme erityisesti vahvistaa perusterveydenhuoltoa ja parantaa vanhustenhuollon tilannetta.

Ärade talman! Då man blir sjuk är det viktigaste att man inom rimlig tid får träffa en läkare. Väntetiderna är nu alltför långa, också i europeisk jämförelse. Vi är glada över att möjligheten att skapa ett system för egenläkare nu går framåt. Egenläkarsystemet kan ge trygghet och kontinuitet, särskilt för dem som ofta behöver vård.

Vanhustenhuollossa meidän pitäisi pystyä paremmin asettamaan ennaltaehkäisevät toimet etusijalle. Samalla haluamme jatkaa työtä hoitoalan työnjaon selkeyttämiseksi siten, että aikaa vapautuisi tärkeimmälle eli ihmisten kohtaamiselle.

Vi ska också fortsätta satsa på den svenskspråkiga servicen. Vård på det egna språket är en fråga om trygghet och patientsäkerhet. Den svenskspråkiga servicen ska fungera i praktiken, inte bara i lagtext. Inom SFP är vi bekymrade över läget inom funktionshindersservicen på svenska. Vi ser det som nödvändigt att man på nationell nivå omedelbart utvärderar behovet av förändringar i lagstiftningen som tryggar funktionshindersservicen även på svenska.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack, kiitos. — Edustaja Päivi Räsänen, olkaa hyvä.

14.29 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansalaiset nimeävät kyselyissä usein terveyden tärkeimmäksi arvokseen. Tieteellisen tutkimuksen ansiosta monen sairauden ennuste on parantunut, ja Suomessa työskentelevät maailman huippuihin kuuluvat ammattilaiset. Terveystalouden tuloksemme ovat edelleen kansainvälisesti vertaillen vahvat, ja kyselyjen mukaan suomalaiset ovat pääosin tyytyväisiä käyttämiinsä palveluihin.

Punkt i protokollet PR 17/2026 rd

Sosiaali- ja terveydenhuollon vaikea ristiriita on se, että hoidamme kalliisti sairauksia ja tilanteita, jotka voitaisiin osin ehkäistä terveellisillä elintavoilla, esimerkiksi välttämällä päihteitä ja tupakkaa ja lisäämällä liikuntaa. [Välihuutoja vasemmalta] Alkoholi aiheuttaa edelleen merkittäviä haittoja, kuormittaa palveluita sekä tuottaa miljardiluokan kustannukset. Päihdesairauksia lisäävistä lakihankkeista on syytä luopua. Mielenterveysongelmat heikentävät yhä useamman työkykyä, ja nuorten työkyvyttömyyden kasvu on vakava huoli, mihin hallitus on vastannut terapiatakuulla.

Väestö ikääntyy nopeasti. Palvelutarve kasvaa samalla, kun henkilöstöresurssit niukkelevat, ja siksi on välttämätöntä jatkaa uudistuksia, jotka turvaavat osaavan henkilöstön myös tulevaisuudessa. Digipalvelut, etähoito ja tekoäly voivat vapauttaa ammattilaisten aikaa siihen, mikä on hoitotyön ydin: ihmisen kohtaamiseen. Moderni teknologia, kuten diabeteksen älypumpit, ei ainoastaan vähennä kalliita liitännäissairauksia ja tuo säästöjä vaan myös parantaa ihmisten arkea ja turvallisuutta.

Terveydenhuollon tuloksellisuutta voidaan edelleen parantaa vahvistamalla ennaltaehkäisyä, varhaisen tuen palveluja, kuten lapsiperheiden kotipalveluja, ja ikäihmisten neuvolatoimintaa. Omaishoitajat tekevät yhteiskunnalle mittaamattoman arvokasta työtä usein oman jaksamisensa rajoilla. He tarvitsevat arkeensa enemmän käytännön tukea ja neuvontaa, mahdollisuuksia pitää vapaapäivä turvallisella mielin ja riittävällä palkkion, joka tulisi myös [Puhemies koputtaa] ryhmämme mielestä säätää verovapaaksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

14.32 **Harry Harkimo liik** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies, ärade talman! Me kaikki tiedämme, että vanhukset eivät saa kunnon hoitoa ja ihmiset eivät pääse joka paikassa lääkäriin. Me olemme kannattaneet pitkään perhelääkärimallia, jotta hoito saadaan järjestettyä tehokkaasti ja kokonaisvaltaisesti. Ehdotan lisäksi teille, että panostatte paljon enemmän tekoälyyn ja teette lääkäreille tulospalkkion myös julkisella puolella. Tämä kannustaa vastaanottamaan enemmän potilaita.

Mutta rahoitukseen: Velkajarrutyöryhmä esitti 25.2., että tarvitaan 8—11 miljardin euron sopeutustoimet. Tämä tarkoittaa hyvinvointialueiden osalta 2,6—3,5 miljardia euroa uusia sopeutustoimia vaalikauden aikana. Se tarkoittaa vuonna 2023 syntyneiden 2,4 miljardin alijäämien kanssa, että tästä eteenpäin hyvinvointialueet joutuvat sopeuttamaan vuoteen 2031 mennessä 4—6 miljardia euroa. [Vasemmalta: Aivan!] Kun teidän hallituksen esittää vielä palvelutarpeen kasvun leikkaamista niin, että se korvataan vain 60-prosenttisesti, tilanne huononee tästä vielä paljon enemmän.

Nyt perustetaan parlamentaarinen ryhmä, mutta kun kuuntelee näitä puheita täällä, niin on vaikea kuvitella, että me saataisiin niin radikaaleja muutoksia, että tämä saataisiin korjattua. Jos me halutaan korjata tämä, niin puolueiden pitää antaa periksi omista periaatteistaan ja ideologioistaan. Koska meillä on suuri urakka edessä ja puhutaan niin monesta miljardista, niin minä toivon, että kaikki, jotka lähtevät siihen parlamentaariseen ryhmään, ymmärtävät, että niitä omia periaatteita ei voi aina pitää esillä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Tästä eteenpäin puheenvuorot kestävät siis yhden minuutin.

Punkt i protokollet PR 17/2026 rd

14.34 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa teille, arvoisa pääministeri, että taidatte elää eri todellisuudessa kuin oppositio Suomessa. Te jätitte vallan kertomatta, minkälaisia säästöjä te olette tehneet. Sekä valtiovarainministeriön että STM:n pääluokassa teidän tavoitetasonne oli lähes kaksi miljardia. Sen lisäksi kerroitte äsken puheenvuorossanne, että olette omin kätösin lapioineet sosiaali- ja terveydenhuoltoon neljä miljardia lisää rahaa. Sehän tulee suoraan rahoituslaista, kuten kuntapuolellakin, kustannustenjaon tarkastuksen hoitamisesta, myöskin sosiaali- ja terveydenhuollossa. Nyt haluan kysyä teiltä: Oliko tarkoitus, arvoisa pääministeri, että saatte aikaan sen, että myöskin henkilöstöä on poistumassa kaiken kaikkiaan lähes 10 000 laskennallisesti näiden säästöjen lopputuloksena? [Ben Zyskowicz: Henkilöstömääräthän kasvaa hyvinvointialueilla!] Oliko tarkoituksena vähentää ensinnäkin kolme- ja puolituhatta ympärivuorokautisesta ja vielä lisää mahdollisesti 800, jos tämä menee läpi? [Puhemies koputtaa] Painotus on väärä, ja tämä on kamalaa politiikkaa tältä hallitukselta. [Puhemies koputtaa] Miksi jatkatte lisäsäästöillä, joita on tulossa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Laiho, olkaa hyvä.

14.35 **Mia Laiho kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aluksi haluan kiittää ministeri Orpoa siitä, että järjestivät tämän soteilmoituksen, ja myöskin tiedosta siitä, että saadaan parlamentaarinen työryhmä pohtimaan sotien jatkorakenteita ja rahoitusta, koska kuten tiedämme, tämä on iso kokonaisuus ja äkkinäisiä liikkeitä sen osalta ei pidä tehdä.

Hyvinvointialueet ovat saaneet hyvin toimintansa käyntiin, osa hitaammin, osa nopeammin, ja nyt on tärkeätä antaa kannustava signaali hyvinvointialueille jatkaa uudistamistyötä ja talouden tasapainottamista. Tällä hallituskaudella on tehty todella mittavia toimia sotealalla. Me ollaan saatu terapiatakuu, meillä on alle 23-vuotiaiden hoitotakuu, omalääkärimallia viedään vauhdilla eteenpäin, lastensuojelulaki on käsittelyssä — sillä saadaan hatteraamista hanksaan —, kännykkäkielto kouluissa, lasten ja nuorten hyvinvointia saatu parannettua, Kela-korvauksia laajennettu, yli 65-vuotiaiden Kela-kokeilu — paljon erinomaisia ratkaisuja, millä palveluihin vastataan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaikkonen, olkaa hyvä.

14.37 **Antti Kaikkonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Soteuudistuksesta ei tietenkään tullut kertarysäyksellä valmista tai täydellistä. Sitä pitää korjata ja parantaa. Olisimme toivoneet, että tämä parlamentaarinen työ olisi alkanut jo viime vuoden puolella, jolloin olisi ehkä tällä hallituskaudella päästy eteenpäin, [Välihuuto perussuomalaisten ryhmästä] mutta kun se alkaa nyt, niin käytännössä isoimmat muutokset taitavat siirtyä sitten seuraavalle vaalikaudelle. No, parempi myöhään kuin ei milloinkaan, mutta vähän turhan hidasta tämä on ollut. [Ben Zyskowiczin välihuuto] Erityisen tärkeätä on se, että puututaan alueitten eriytymisongelmaan, minkä tekin mainitsitte, ja lähipalveluiden turvaamiseen.

Mutta se, mitä nyt voidaan tehdä, on puuttua vanhuspalveluitten ongelmiin, joista on tullut kentältä erittäin vakavia ja dramaattisia esimerkkejä, jollaisia ei saisi tulla. Vetoan kylä nyt uuteen ministeriin ja hallitukseen, että käskytätte pikaista tarmoa tähän työhön, jotta

Punkt i protokollet PR 17/2026 rd

jokainen suomalainen voi vanheta rauhassa ilman huolta joko omasta tai läheisensä vanhenemisesta. Jokainen ansaitsee arvokkaan ja turvallisen vanhuuden.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

14.38 Anne Rintamäki ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat hyvinvointivaltion ydin. Ne mittaavat, kuinka pidämme huolta lapsista, työikäisistä, ikäihmisistä ja kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevista. Sotejärjestelmän keskeinen tavoite on selkeä: palveluiden on oltava oikea-aikaisia, saavutettavia ja laadukkaita. Ihmisten on voitava luottaa siihen, että apua saa silloin, kun sitä tarvitsee, ei kohtuuttoman odotuksen jälkeen vaan arjen kannalta järkevässä ajassa ja kohtuullisen matkan päässä. Hoitohenkilöstö on järjestelmän selkäranka. Ilman osaavia ammattilaisia ei ole toimivia palveluita. Siksi työoloihin, johtamiseen ja työn sujuvuuteen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Samalla on hyödynnettävä teknologian mahdollisuudet viisaasti.

Soteuudistuksen onnistuminen mitataan arjessa: pääseekö ihminen lääkärille ajoissa, saako nuori apua mielenterveyden haasteisiin, ja kokeeko vanhus olonsa turvalliseksi. Hyvinvointivaltion turvaaminen edellyttää vastuullisia päätöksiä, resurssien huolellista käyttöä ja kykyä katsoa pidemmälle [Puhemies koputtaa] tulevaisuuteen. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

14.39 Sofia Virta vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos pääministerille tiedoksiannosta. — Tällä kuullaan kauniita puheenvuoroja hallituspuolueiden edustajilta, mutta kun se ongelma on, että ne ovat hyvin kaukana siitä tunteesta, joka suomalaisilla on tällä hetkellä. Suomalaisilla on huoli, saako palveluita. Tai kysykää vaikka ammattilaisilta. He eivät kertoisi näin yleviä sanoja, mitä nyt hallitus kertoo, että kuinka paljon hyvää ja hienoa olette suomalaiselle sotekentälle tehneet.

Totta kai tarvitaan yhteistyötä, ja kiitos pääministerille, että sitä nyt rakennetaan. Toivon kuitenkin, että jaettaisiin sama tilannekuva siitä, että ei siitä pääse yli eikä ympäri, että kyllä nämä leikkaukset ovat vaikuttaneet siihen, miten suomalaiset sosiaali- ja terveyspalvelut voivat toimia.

Me haluamme, että suomalaiset saavat apua ja hoitoa silloin, kun sitä tarvitsevat, ja siksi me emme olisi leikanneet hoitotakuusta. Me ajattelempa, että pitää olla vahva julkinen sote. Siksi me emme olisi laittaneet Kela-korvauksia terveysjärjestelmälle vaan varmistaneet, että pienet, keskiuuret sotealan yritykset voivat tukea julkista. Me emme olisi leikanneet sotejärjestöiltä vaan vahvistaneet ennaltaehkäisyä ja perusterveydenhuoltoa. Ja me emme hyväksyneet näitä irtisanomisia, joita teidän ajamanne leikkaukset aiheuttivat sotekentän ammattilaisille. Joten tehdään yhteistyötä, koska kyse on yhteisistä asioista, [Puhemies koputtaa] suomalaisten hoivasta, mutta jaetaan edes hieman lähempänä toisiamme oleva tilannekuva.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Andersson, varsågod.

14.40 Otto Andersson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! On selvää, että sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitusjärjestelmää on uudistettava. Hyvinvointialueet, niiden henkilökunta ja asukkaat ansaitsevat mallin, joka paremmin turvaa palvelut

Punkt i protokollet PR 17/2026 rd

ja tukee esimerkiksi alueiden ennaltaehkäisevää työtä. Olen myös samaa mieltä siitä, että hyvinvointialueiden päättäjien syyllistäminen ei tässä kyllä ole oikein. He tekevät parhaansa.

Sen sijaan meillä kaikilla puolueilla tässä salissa on nyt yhteinen vastuu ja mahdollisuus korjata soterahojusjärjestelmän puutteet. Se ei ole helppo tehtävä, ja itse ajattelen, että sen sijaan, että työryhmä nyt syyllistyisi suomalaisten soteuudistusten perisyntiin eli hallintoon tuijottamiseen, olisi syytä vain keskittyä siihen, että rahat saadaan jatkossa riittämään. Itse katson, että hyvinvointialueiden määrän tarkasteleminen pitäisi jättää tästä työstä pois.

Olisin kysynyt pääministeriltä: millä aikataululla ajattelette, että tulosta pitäisi tässä ryhmässä syntyä? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

14.41 Pia Lohikoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen leikkauspolitiikka näkyy konkreettisesti. Sotealta on irtisanottu tuhansia työntekijöitä samaan aikaan, kun palveluiden tarve on kasvanut, ja nyt vanhuspalveluista ollaan vähentämässä jälleen satoja hoivatyöntekijöitä esityksessä, jonka hallitus on tuonut tänne eduskuntaan. Hoitajamitoitusta on heikennetty, vaikka jo monessa paikassa kamppaillaan potilasturvallisuuden kanssa.

Kun sotepalveluista leikataan, seuraukset osuvat naisvaltaisille aloille, työpaikkoja katoaa ja samaan aikaan hoivataakka siirtyy entistä enemmän kotitalouksille, käytännössä siis naisten harteille. Vaikka te leikkaatte rahoitusta, hoivan tarve ei kuitenkaan katoa minnekään, ja kysynkin hallitukselta nyt näin naistenpäiväviikolla: mitä hyvää teillä on tarjota Suomen naisille? Luulenpa, että vastaus on ”ei mitään”.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Östman, olkaa hyvä.

14.43 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oppositio syyttää kovasti Orpon hallitusta näistä hoivajonoista, mutta unohdetaan kertoa taustalla olevat faktat, muun muassa se, että yli 75-vuotiaiden määrä on kasvanut viime vuosina melkein 20 prosentilla. Se on totta, että hoivapaikkojen kattavuus ei ole kasvanut samaa tahtia, mutta toisaalta sekään ei ole yksin tämän hallituksen syy. Edellinen hallitus ja sitä edellinen, itse asiassa kaikki hallitukset 2000-luvulla ovat pyrkineet pois tästä hoivakotiajattelusta siirtämällä painopisteen kotihoitoon.

Opposition kritiikissä on totta myös se, että jonotusajat ovat liian pitkät. Se on meidän kaikkien yhteinen huoli. Mutta tämäkään ei ole uusi ongelma, joka on syntynyt tällä kaudella, [Suna Kymäläinen: Kahdesta viikosta kolmeen viikkoon!] vaan väestön nopean ikääntymisen ja rakenteellisten haasteiden seuraus. Siksi se on meidän yhteinen ongelma, joka meidän tulee yhdessä ratkaista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Berg, olkaa hyvä.

14.44 Kim Berg sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen suunnitelmassa on leikata hyvinvointialueilta reilun 600 miljoonan euron lisäksi vielä 390 miljoonaa euroa. [Ben Zyskowicz: Paljonko ensi vuonna?] Tämä veisi alueet todella vaikeisiin tilantei-

Punkt i protokollet PR 17/2026 rd

siin ja vaarantaisi aidosti suoraan ihmisten tarvitsemien sotepalveluiden järjestämisen. Alueilla joudutaan jo pohtimaan, ovatko tällaiset lisäsäästöt enää edes mahdollisia perustulain puitteissa. Leikkaukset näkyvät jo tavallisten ihmisten arjessa: hoitoonpääsy pitkityy, vanhustenhoito heikkenee ja sosiaalipalveluja karsitaan. Elintärkeää henkilöstöä on jo nyt jouduttu irtisanomaan tuhansia, ja lähes 400 miljoonan lisäleikkaukset tarkoittaisivat todennäköisesti vielä uusia irtisanomisia.

Pääministeri Orpo, myös teidän oman hallituspuolueenne edustajat ovat kritisoineet tätä esitystä. Voisiko hallitus nyt vielä perua nämä lisäleikkaukset ja etsiä säästöt esimerkiksi 800 miljoonan euron yhteisöveron alennuksesta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Castrén, olkaa hyvä.

14.45 Maaret Castrén kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pelkkä rahan kaataminen ei ratkaise soten ongelmia. Kuten pääministeri totesi, jos menot päästetään kasvamaan hallitsemattomasti, muutaman vuoden päästä vaadittavat päätökset ovat todella vaikeita. Kysymys on, kuten aamu-tv:kin totesi: ”Mitä väki tarttee?”

Potilaan tulee olla tässä keskiössä. Hallitus ei keskity vain siihen, paljonko rahaa käytetään, vaan siihen, miten sitä käytetään. Veronmaksajien rahat on laitettava tehokkaaseen käyttöön. Rahoitusmallia on uudistettu, normeja on kevennetty, koulutuspaikkoja lisätty ja vuokratyövoiman käyttöä on suitsittu sadoilla miljoonilla. Aamu-tv:ssä todettiin, että rotia tarvitaan. Meidän tulee vähentää medikalisaatiota, terveiden ylihoitoa, joka saattaa johtaa sitten sairaiden alihoittoon. Helsingin Sanomissakin todettiin, että järjestelmiä tänä päivänä rakennetaan vaatimusten ja oletusten varaan. Tämä ei ole hyvä.

Meillä on asiat hyvin. Hoito ei Suomessa riipu lompakon paksuudesta. Tätä täytyy ylläpitää, ja tähän tarvitaan ei vain poliitikot vaan koko yhteiskunta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

14.46 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä keskustelussa hyvinvointialueista ja soteista on liikuttu siinä aikaikkunassa, että edellinen hallitus, nykyinen hallitus, tuleva hallitus. Tämähän on mielenkiintoista keskustelua ollut kaiken kaikkiaan.

Arvoisa pääministeri! Tämä teidän ilmoituksenne oli ihan positiivinen yllätys. Myönsitte siellä niitä tosiasioita, mitä jokainen politiikkaa ja soteasioita seurannut tietää. Yli 20 vuotta kaikki suomalaiset puolueet yrittivät uudistaa sotejärjestelmää. Nyt ollaan päästy tälle pysäkillle, ja työ jatkuu. Huomautan myös siitä, että esimerkiksi perussuomalaiset viime vaalikaudella hyväksyivät sen aluemäärän, millä ollaan tähän työhön lähdetty liikkeelle.

Isoimmat ongelmat varmasti soten kokonaisuuteen, sekä vanhuksiin että lastensuojeluun, liittyvät rahoituslain ongelmiin. Siellä on mielestäni selkeitä valuvikoja: Väkiluku painaa liikaa. Alueille, missä vähenee väestö, ei jää tervettä, vähän palveluita käyttävää, vaan päinvastoin. Ja nämä diagnoositiedot eivät jakaudu oikeudenmukaisesti, rahoitus ei tule niiden mukaan oikeudenmukaisesti. Niissä on selvästi virheellisyyksiä.

Nyt kun on tämä aikaikkuna auki, niin, puhemies, kysyn pääministeriltä: [Puhemies ko-
puttaa] Tuleeko nykyinen hallitus antamaan mitään tilannetta korjaavia hallituksen esityk-

Punkt i protokollet PR 17/2026 rd

siä, vai jääkö kaikki tulevalle hallitukselle? [Puhemies koputtaa] Mitä isoja muutoksia vielä aiotte tehdä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää, olkaa hyvä.

14.47 Pia Sillanpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Synnytyssairaalaverkosto on pienentynyt parinkymmenen vuoden aikana. Siinä, missä vuosituhannen alussa suomalaisia syntyi 41 eri sairaalassa, määrä on vähentynyt noin 20 synnytyssairaalaan. Tämä on valtava muutos hyvin lyhyessä ajassa.

Kätilönä ja naisten ja perheiden puolustajana minulla on hyvin selkeä näkemys siitä, että yhtäkään synnytyssairaala ei ole enää varaa ajaa alas. Synnytykset eivät ole mikään irrallinen tai erillinen osa sotepalveluita, vaan niihin liittyy kiinteästi aina leikkausvalmius, ympärivuorokautinen päivystys sekä tehohoidon valmiudet. Kun yksi synnytyssairaala suljetaan, kyse ei ole pelkästään siitä, että kyseisessä sairaalassa ei hoideta enää synnytyksiä, vaan kyse on koko alueen akuuttihoitoon valmiuksista.

Jos me haluamme pitää koko maan asuttuna, meidän on turvattava peruspalvelut myös harvemmin asutuilla seuduilla ja maaseudulla. Synnytyssairaalat ovat osa peruspalveluita. Ruoantuottajien, yrittäjien ja lapsiperheiden täytyy voida asua turvallisesti eri puolilla Suomea. Sydänkohtauksen, onnettomuuden tai ennenaikaisen synnytyksen sattuessa [Puhemies koputtaa] ei voi olla niin, että lähimpään sairaalaan on satoja kilometrejä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Merinen, olkaa hyvä.

14.49 Ville Merinen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo, olen huomannut, että olette hyvin perillä tekoälystä ja olette kiertänyt näitä tapahtumia. Pyysinkin tekoälyn arvioimaan teidän sotetoimia, kaikkia niitä suurimpia malleja, kouluarvosanoja 4—10. ChatGPT 5.2 antoi 6/10. Gemini 3.1 Pro antoi kaksi eri arvosanaa: talouden korjaajana 7, palveluiden ja tasa-arvon puolustajana 4. Claude 4.6 Opus antoi arvosanan 6 miinus. Mitä mieltä olette näistä arvosanoista? Onko hieman yläkanttiin kuitenkin?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalli, olkaa hyvä.

14.50 Eeva Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! [Hälinää — Puhemies koputtaa] Hyvä pääministeri, kiitos ilmoituksesta. Totesitte puheenvuorossanne näin: ”Hallitusohjelmassa annoimme sotelle merkittävän painoarvon.” Kun lukee hallitusohjelmaa ja varsinkin hallitusohjelman liitteitä, niin selviää, että tarkalleen ottaen tuo painoarvo tarkoittaa kahden miljardin euron säästöjä, jotka päätettiin kohdistaa juuri hyvinvointialueille. Täytyy todeta, että keskustalla ja hallituksella on kyllä kovin erilainen käsitys siitä, mitä tarkoittaa merkittävä painoarvo.

Totesitte myös: ”Ongelma ei ole siis yleisesti sotepalveluiden laadussa vaan ihmisten mielikuvassa niiden tilasta.” On varmasti niin, että paikoin palvelut ovat myös parantuneet, mutta tosiasia on myös se, että moni ikäihminen jonottaa jopa kuukausia saadakseen tarvitsemaansa hoitoa ja hoivaa eri puolilla Suomea tälläkin hetkellä. Myös moni perheenäiti jonottaa saadakseen tarvitsemiaan palveluita lapselleen, esimerkiksi vammaisten kuljetuspalveluita on karsittu ja leikattu eikä esimerkiksi moni omaishoitaja saa kipeästi tar-

Punkt i protokollet PR 17/2026 rd

vitsemaansa apua työhön. [Puhemies koputtaa] Onko siis kyse kenties ihmisten vääristä mielikuvista vai todellisista ongelmista näiden palveluiden saatavuudessa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

14.51 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Pääministeri Orpo, te sanoitte pitävänne Erholan raportin johtopäätöksiä monelta osin oikeina, ja se on hyvä tieto, koska siellä Suomen ehkä etevimmät asiantuntijat ovat tehneet tosissaan hyvää työtä ja käyneet näitä meidän nykyisen mallin haasteita ja kehittämistarpeita läpi. Arviointiryhmä muun muassa esitti, että rahoitusmallin kannustimia ennalta ehkäiseviin ja kustannusvaikuttaviin toimiin tulisi lisätä, ja kun tekin olette kiinnittänyt huomiota siihen, että nykyisellä menolla kustannuspaineet kasvavat aika hallitsemattomiksi, niin tämä ennaltaehkäisyyn satsaaminen on varmasti aivan välttämätöntä, jotta tulevaisuudesta selvittää.

Asiantuntijat tässä arviointiryhmässä myös esittivät, että alueiden omaa rahoitusvastuuta lisätään ottamalla käyttöön verotusoikeus. Kun te, pääministeri, ja teidän puolueenne olette suhtautuneet aika nihkeästi tähän hyvinvointialueiden omaan verotusoikeuteen, niin nyt kun näin suopean kannanoton lausuite tästä Erholan työryhmän raportista, oletteko valmiita arvioimaan tätä kantaanne uudelleen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Yrttiaho, olkaa hyvä.

14.52 Johannes Yrttiaho vas (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Yksityisessä turkulaisessa hoivakodissa vanhuksen sitominen johti tukehtumiskuolemaan. Uudenkaupungin sairaalassa potilas menehtyi valvonnan puutteen seurauksena. Vastaavia tapauksia on nyt hälyttävän monta ympäri maata, Espoosta Ivaloon. Hallituksen leikkaukset palveluiden rahoituksesta, hoitajamitoituksen heikentäminen, hoitajien irtisanominen ja henkilöstöpula lisäävät turvattomuutta sotopalveluissa. Henkilökunnalla ei ole aikaa, henkilökunta uupuu. Hoivan laatu heikkenee, väärät käytännöt ja vakavatkin virheet yleistyvät.

Ministeri Rydman, leikkauksilla te teette nimenomaan tilaa ulkomaisen halvemman työvoiman käytölle, vaikka väitätte sitä torjuvanne. Ja pääministeri Orpo, kun te korostatte Suomen turvallisuutta ulkoisten uhkien edessä ja se varautuminen saa maksaa miljardeja ja taas miljardeja, niin minkä arvon te annatte ihan sille perusturvallisuudelle, joka teidän toimienne vuoksi horjuu hyvinvointialueiden palveluissa? Annatteko arvoa, vai leikkaatteko lisää?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Väyrynen, olkaa hyvä.

14.53 Ville Väyrynen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Silloin aikaan, kun hyvinvointialueuudistusta tehtiin, yksi tärkeimpiä tavoitteita oli se, että uudistetaan toimintatapoja ja luodaan siihen selkeä mahdollisuus samalla, kun taitetaan hallitsemattomasti kasvavia kustannuksia. Tässä ainakin pääministerin, edustaja Valtolan, edustaja Räsänen ja useammassa muussa puheenvuorossa on hyvin selkeästi lueteltu useita uusia toimintatapoja, millä tätä järjestelmää yritetään viedä eteenpäin. Kun minä kuuntelen opposition puheita, niin ikään kuin haluttaisiin palata jollakin lailla siihen vanhaan ja perua kaikki säästöt, perua toimenpiteet, ja mennä jollakin tavalla siihen kuntapohjaiseen vanhaan turvalliseen systeemiin, [Antti Kurvisen välihuuto] mikä sinänsä vähän yllättää mi-

Punkt i protokollet PR 17/2026 rd

nua, koska kuitenkin meillä on nytten tämän kauden aikana sen nelisen miljardia lisääntynyt hyvinvointialueitten rahoitus. Ja kun se yksi tavoite oli, että sitä hallitsemattomasti kasvavaa kulukehitystä taitetaan, niin minä haluaisin kuulla, mikä se sitten on se tavoiteltava taso, että me voitaisiin keskittyä oikeasti niihin asioihin, mitä me tehdään tämän järjestelmän sisällä. Siellä on 15—30 prosenttia edelleen hukkaa ja haittaa, ja nyt kun meillä on kerrankin semmoinen järjestelmä, minkä sisällä me pystytään tähän puuttumaan, niin lähdetäisiin siihen työhön. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Juvonen, olkaa hyvä.

14.54 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Omalääkäri, terapiatakuu, omaishoitajien palkkioiden nosto: ne ovat erittäin hyviä asioita, joita hallitus on ajanut.

Turvallinen lääkehoito -opas päivitetään, ja tänä keväänä se alkaa. Toivoisin, että siinä kiinnitetään erityistä huomiota muun muassa ikäihmisten lääkitykseen. Liian paljon tulee viestejä siitä, että ikäihmisten lääkityksessä on jotain vikaa.

Vanhustenhoidon valvonnasta täällä on puhuttu paljon, ja me kaikki tiedämme nämä vakavat kuolemantapaukset, mitä on tapahtunut. Toivoisin, että valvontaa tiukennetaan ja kiristetään, ja on hienoa, että ministeri on tehnyt tässä asiassa jo aloitteen. Lupa- ja valvontavirasto tehostaa ikääntyneiden palveluihin liittyvää valvontaa.

Arvoisa hallitus, kiitän teitä suuresti. Vihdoinkin saamme saattohoitolain. Oikeus hyvään saattohoitoon ja palliatiiviseen hoitoon kuuluu kaikille. Aikaisemmat hallitukset eivät ole sitä kyenneet tekemään, mutta nyt lakiluonnos on lausuntokierroksella, ja siihen voi kaikki lausua. Kiitän siitä. Toivoisin, että myös erityishoitoraha kuuluisi tähän saattohoitolakiin, [Puhemies koputtaa] eli raha hänelle, joka hoitaa sairasta läheistään. [Pia Lohikoski: Entäs se hoitajamitoitus?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kymäläinen, olkaa hyvä.

14.56 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Suomessa on sote-tekriisi, ja sen perinpohjainen syy on siinä, että rahoitus on rikki. Diagnoosit kirjautuvat väärin, ja sen johdosta myös rahoitus jakautuu väärin, arvaamattomasti. Te tiedätte tämän, teidän ministeriönne virkamiehet tietävät tämän, THL tietää tämän, mutta silti te ette tee tilanteelle mitään.

Nyt pitäisi tilanne viheltää poikki ja tehdä rauhassa rahoitusmalli, joka on oikeudenmukainen, joka ei kannusta eriytymiseen tai eriarvoistumiseen ja joka olisi manipulaatioista vapaa.

Minulla on aika paha myötähäpeä teidän puolestanne, kun mietin, mitä meidän Etelä-Karjalan hyvinvointialueella olevat lähes 500 hoitajaa miettivät siitä, kun kuuntelee, kuinka hyvin pääministeri kertoo Suomessa soteasioiden ja -palveluiden tilan olevan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari. Edustaja Kalmari taitaa olla poissa. — Edustaja Hanna Räsänen, olkaa hyvä.

14.57 Hanna Räsänen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Omaishoitajat eri puolilla Suomea tekevät todella arvokasta ja pyyteetöntä työtä. Hallituksen ohjelmassa kir-

Punkt i protokollet PR 17/2026 rd

joitettiin, että tehdään kokonaisuudistus omaishoitoon, mutta siitä taisi kyllä valitettavasti tulla lähinnä opaskirja. Omaishoitajat ovat myös hyvin eriarvoisessa asemassa riippuen siitä, missä päin Suomea he ovat. Sen lisäksi omaishoitajien vapaapäivät ovat todella kortilla, ja moni omaishoitaja on ottanut minuun yhteyttä ja sanonut, että itse asiassa vapaapäivien pitäminen on lähes mahdotonta.

Nyt kysynkin teiltä, hyvä hallitus: Tiedän, että sinne on pieniä parannuksia tullut omaishoitajien palkkatasoon, mutta missä se kokonaisuudistus on? Mitä te vastaatte näille omaishoitajille, ketkä ovat sitä odottaneet?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

14.58 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri, te olette todennut, että soterahoitusmalli on susi ja vaatii korjausta, [Ben Zyskowieczin välihuuto] mutta sitten korjausliikkeenne, ministeri Ikosen uusin soteleikkausesitys, vain lisää ongelmalliseksi todetun diagnoosipohjaisuuden painoarvoa tarveperustaisuuden mittarina ja vähentää samalla asukasperustaisuutta. Tämä osuu kasvaville alueille, joilla palvelutarve kasvaa lasten ja nuorten palveluissa mutta yhtä lailla hoitoonpääsytarve myös normaalityöikäisillä ja ikäihmisillä.

Lisäleikkausten kohteena ovat nyt siis alueet, jotka ovat saaneet säästöjä aikaan. Luotto alueiden mahdollisuuksiin vaikuttaa omilla toimilla rahoitukseen heikkenee entisestään. Hallitukselta on tuntunut koko kauden puuttuvan visio siitä, miten soterahoitusmallia pitäisi uudistaa, ja valitettavasti tässä pääministerin puheessa sitä visiota ei kuulunut nytkään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

14.59 Mai Kivelä vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Samaan aikaan, kun oikeistohallituksen politiikka näkyy nyt hoitojonojen kasvuna, palvelujen karsimisena ja hoitohenkilöstön irtisanomisina ympäri Suomen, yksityisille terveysjäteille hallitus on kyllä jakanut rahaa avokätisesti, ja tämä rahan jakaminen jatkuu.

Aiemmissa Kela-korvauksien korotuksissa kävi täsmälleen niin kuin vasemmistoliitto etukäteen varoitti, eli ne valuivat firmojen hintojen korotuksiin ja voittoihin. Vaikka olette ymmärtäneet perua osan epäonnistuneista korotuksista, esitätte jälleen myös uusia korotuksia Kela-korvauksiin. Kysynkin, pääministeri: miten näiden tietojen valossa rahan jakaminen terveysjätien voittoihin on teistä parempi idea kuin se, että rahat käytettäisiin sen sijaan julkisten palveluiden vahvistamiseen, siis sinne, jonne te esitätte nyt vain lisää leikkauksia?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Ollikainen, varsågod.

15.00 Mikko Ollikainen r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Inledningsvis vill jag tacka för den här upplysningen kring social- och hälsovårdstjänster, att vi diskuterar det här. Det är få saker som vi ledamöter får så mycket respons kring som just social- och hälsovårdstjänsterna, och framför allt är det kanske oron kring åldringsvården som vi möts allra mest av. Men till exempel den här egenläkarmodellen är en väldigt bra grej som många välfärdsområden har inlett, och det ger trygghet och också kontinuitet.

Punkt i protokollet PR 17/2026 rd

Tässä aikaisemmin puhuttiin, että liike on lääke ja tämä ennaltaehkäisevä työ on ensisijaisen tärkeää, ja tätä roolinjakoa hyvinvointialueiden ja kuntien välillä pitäisi selkeyttää. Hyvä, että tämä parlamentaarinen työ nyt alkaa koskien tätä ja että just tätä rahoituslakia katsotaan. Vaikuttavuuden tulee minun mielestäni olla se kaikkein tärkein osa siinä, koska tärkeintä on, että potilas tervehtyy. Ja vielä sekin juttu tässä on, että kun puhutaan sotesta, niin näen, että uusien työntekijöiden houkuttelevuuteen pitäisi panostaa vieläkin enemmän, että meillä on tekijöitä tulevaisuudessa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

15.01 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaisten usko sosiaali- ja terveyspalveluihin on romahtanut, ja se luottamus pitää palauttaa. Osittain tämänkin vuoksi jo viime vuonna koko oppositio yhdessä tarjosi yhteistyön kättä, pääministeri, teille, ja tuolloin te sen kylmästi torjuitte, mutta on hyvä, on kiitettävää, että nyt olette nöyrytynyt, [Ben Zyskowicz: Mitä te yritätte ehdottaa muuta kuin lisää rahaa?] annatte tämän ilmoituksen ja käynnistätte parlamentaarisen työryhmän työn. Se on erinomainen asia, että tunnustatte, että myös opposition esityksillä on arvoa. SDP on johdonmukaisesti tehnyt useita esityksiä toimista, joilla hoitoonpääsy voidaan parantaa. Hoitoonpääsy tulee turvata, ja, pääministeri, te sanoitte puheessanne, että hoitojonojen kasvu on pysähtynyt. Pitääköhän tämä väite nyt kauttaaltaan paikkansa? Voitteko te todella antaa todistuksen suomalaisille, että hoitojonojen kasvu on pysähtynyt, kun THL kertoo tuoreissa tilastoissaan, että hoitoonpääsy lääkärin vastaanotolle on hidastunut perusterveydenhuollossa? Pääministeri Orpo, kertokaa nyt suomalaisille totuus: mitä on tapahtunut hoitoonpääsyle, [Puhemies koputtaa] kun te romutitte hoitotakuun? [Aki Lindén: Putosi 20 prosenttiyksikköä hoitoonpääsy!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

15.02 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yli 50 000 ikääntynyttä on palveluasumisen piirissä, heistä yhdeksän kymmenestä ympärivuorokautisessa hoivassa. Yli 85-vuotiaista iso osa ei ole, ja osa on huolissaan omasta tilanteestaan. Minulle soitti aamulla rouva Jokioisilta, ja hän oli huolissaan omasta ikääntymisestään, vähän ehkä pelokaskin siitä, mitä tapahtuu. Näin ei saisi hyvinvointiyhteiskunnassa olla. Julkisuudessa vanhustenhoidosta puhutaan valitettavasti aika usein vain negatiiviseen sävyyn. Väärinkäytökset ansaitsevat otsikoita, ja niihin pitää puuttua, mutta on meidän vanhustenhoidossa paljon hyvääkin. Tiedän vaikkapa oman, nyt jo edesmenneen isäni kautta, että hoivakodeissa tehdään pääasiassa hienoa, arvokasta työtä. Lupasin tälle rouvalle, että kysyn, ministeri Rydman, teiltä: mitä te vastaatte hänelle, kun häntä [Puhemies koputtaa] pelottaa nyt tässä tilanteessa ikääntyminen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Savola, olkaa hyvä.

15.04 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Arvoisa pääministeri, palaute ja kokemukset tuolta kentältä eivät ole aivan yhtä aurinkoiset kuin te annoitte omassa puheenvuorossanne ymmärtää. Siellä on tehty paljon säästöjä perusterveydenhuollosta, säästetty terveysasemista — laitettu niitä kiinni —, sosiaalitoimesta, koulu-

Punkt i protokollet PR 17/2026 rd

psykologeista ja niin edelleen. Jopa ensihoidosta siellä on säästetty. Nämä ovat äärimmäisen valitettavia asioita, ja pelkään tässä erityisen paljon vain sitä, että nämä kostaantuvat muutaman vuoden kuluttua erittäin korkeina erikoissairaanhoidon menoina. Tämän uudistuksen tarkoitushan oli nimenomaan vahvistaa perusterveydenhuoltoa, ja nyt oikeastaan kaikki säästöt tehdään erikoissairaanhoidon ehdoilla.

On muutamia asioita, mitä tarvitaan. Hyvinvointialueet ovat tarvinneet aikaa siihen, että näitä alijäämiä pystyy sopeuttamaan, ja tarvitsevat myös rahaa. Tämä rahoituslain nopea muutos tuo aidon parantamisen, ja minä tässä kyllä kannustan teitä, tästä tulee aito parannus. Parempaa tarvitaan, ja kiitos siitä, että parlamentaarinen työryhmä nyt aloittaa, koska sillä on aidosti edellytyksiä sitten toimia ja tuoda niitä ratkaisuesityksiä [Puhemies koputtaa] koko eduskunnan tahtotilan mukaisesti.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Antikainen, olkaa hyvä.

15.05 Sanna Antikainen ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tämä tammikuussa Pirkanmaalla kuollut lapsi oli ns. hatkoilla lastensuojelulaitoksesta. Tämä on itselleni aiheuttanut niin entisenä lastenkotinuorena kuin entisenä lastensuojelun työntekijänä enemmän kuin surua, myös vihaa jonkin verran. Nimittäin tähän ei ole ainoa tapaus. Vuosien varrella näitä tapauksia on ollut useampia. Siksi tämän kauden yksi tärkein lakihanke on lastensuojelulain kokonaisuudistus. Viime hallitus jätti sen kokonaan tekemättä. Sääditte kyllä työntekijöille velvollisuuden etsiä lapsia, mikä oli hyvä, mutta käytännön työn kannalta ette antaneet heille työkaluja saada heidät turvaan. Nyt tulee esimerkiksi oikeus ottaa lapsi kiinni ja saada hänet turvaan lastensuojelun työntekijöiden toimesta, tulee esimerkiksi mahdollisuus hätäpaikannukseen, jonka kanssa on aiemmin ollut poliisin kanssa ongelmia, [Puhemies koputtaa] ja lisäksi tulee monia muita uusia työkaluja [Puhemies koputtaa] kasvatustyöhön sekä kaikista vaikeimmin oireilevien lasten ja nuorten auttamiseksi. [Krista Kiuru: Ja sosiaalityöntekijälle kiinniotto julkisella paikalla!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

15.06 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun teimme viime kaudella soteuudistuksen, oma ajatus oli ainakin silloin, että se seuraava vaihe on palveluiden kehittämisen vaihe, se vaihe, kun otetaan käyttöön uusinta tietoa ennalta ehkäisystä tai vaikka sitä teknologiaa. Mutta moni hyvinvointialue aloittikin hyvin haastavassa taloudellisessa tilanteessa, ja päätökset koskivat pitkälti säästöjä. Muistan itse Pohteen aluevaltuutettuna, kuinka puhuimme siitä, että ehkä vuonna 26 olemme kuivilla ja sitten lähdemme kehittämään palveluita. No, nyt olemme siinä tilanteessa, että hallitus kaavailee seuraavaa säästökierrosta eli taas merkittäviä sopeutuksia hyvinvointialueille. Sen sijaan, että alueet pääsisivät kehittämään palveluiden sisältöä, ovat ne pakotettuja taas leikkaamaan. Pohteelle nämä uudet leikkauskierrokset saattavat tarkoittaa jopa 400 henkilötyövuoden vähenystä keskimäärin vuodessa. Silloin on turha puhua palveluiden parantamisesta tai vaikuttavuuden parantamisesta, jos päätökset pyörivät vain siinä, miten ihmeessä me tästä tilanteesta selviämme. Hyvä hallitus, milloin alkaa se soteuudistuksen tärkein vaihe eli palveluiden kehittäminen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 17/2026 rd

15.08 Timo Furuholm vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei sitä huolta, joka monella suomalaisella liittyen sotepalveluihin on, voi ollenkaan vähätellä, eikä hallituksen vastuuta tilanteesta. Lähipalveluita on jo hävinnyt myös pääministerin kotimaakunnassa Varsinais-Suomessa. Luottamus sotepalveluihin tuskin paranee sillä, että 390 miljoonan euron leikkaus hyvinvointialueille on jo lähtenyt lausuntokierroksille. Sosiaalihuoltoon kohdistuu myös sadan miljoonan euron leikkaustavoite — pisara meressä, kuten tuore sote-ministeri asian ilmaisi, vaikka näitä säästöjä etsinyt työryhmä ei niitä löytänyt. Kysynkin: onko tuo pisara lopulta hoitoa tarvitseva ikäihminen, tukea tarvitseva lastensuojelun asiakas vai kenties vammaispalveluita tarvitseva vammainen? Kansa halunnee tietää, mikä haavoittuva ryhmä kärsii seuraavaksi tästä hallituksen suuryrityksiä ja miljonäärejä paapovasta politiikasta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Karlsson, olkaa hyvä.

15.09 Anette Karlsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Sosiaalityöntekijänä en voi olla muuta kuin huolissani, kun katson hallituksen sotesaavutuksia. Hoitotakuuta on heikennetty, asiakasmaksuja korotettu, vanhuspalveluista leikattu ja lastensuojelun jälkihuoltoa heikennetty, ja hyvinvointialueita on pakotettu irtisanomaan merkittävä määrä soteammattilaisia. Ja valitettavasti loppua ei ole näköpiirissä. Hallitus suunnittelee lisäleikkauksia, jotka osuvat erityisesti Uudenmaan hyvinvointialueisiin ja sosiaalihuoltoon eli vammaisten ja vanhusten palveluihin. Voisiko hallitus vihdoinkin muuttaa suuntaa ja perua suunnitellut lisäleikkaukset kaikkein heikoimmassa asemassa olevilta lapsilta, sairailta, vammaisilta ja vanhuksilta ja vaikka jättää suuryritysten verohelpotukset tekemättä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sarkomaa, olkaa hyvä.

15.10 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tosiasia on se, että pääministeri Orpon johdolla on tehty lukuisia palveluita parantavia päätöksiä, eteenpäin on menty, mutta niin kuin pääministeri sanoi, työtä on vielä paljon tehtävänä ja työ jatkuu.

Nostan siihen muutamia ehdotuksia: Me tarvitsemme vanhuspalveluiden laadun turvaamiseksi itsemääräämislain ja korotetun kotitalousvähennyksen kotona asumisen tueksi. Tiedolla on johdettava, ja palveluiden laatu- ja kustannustiedot on tehtävä aidosti läpinäkyviksi. Laaturekistereitä on laajennettava, ja seuraavaksi voisi olla kohteena muistisairaudet. Hoitotyön johtamisen rakenteet on turvattava lakimuutoksilla — ne vaihtelevat kovin paljon tuolla hyvinvointialueilla. Järjestöt ovat arvokas kumppani, ja niiden toimintamahdollisuuksia on todellakin vaalittava. Soterahoituksen kannusteita tehdä asioita vaikuttavammin on lisättävä, ei vähennettävä. Jos me rankaisemme hyvästä työstä, se kamppaa koko sitä hyvää työtä, mitä me yhdessä teemme palveluiden turvaamiseksi. Tutkimus on huomisen hyvää hoitoa, ja siihen pitää panostaa, [Puhemies koputtaa] ja siihen hallitus on hienosti panostanut. Ja ehdoton ”ei” maakuntaverolle, jota vasemmistovihreät [Puhemies koputtaa] hellivät — se ei paranna mitään vaan lisää ihmisten verotaakkaa. Tässä ehdotuksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 17/2026 rd

15.11 Markku Siponen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia, pääministeri, tästä ilmoituksesta ja myöskin tästä parlamentaarisesta ryhmästä.

Tietysti tällä hetkellä se polttavin ongelma, mistä paljon julkisuudessa on ollut, on tämä vanhustenhoivan tila, josta on paljon ikäviä uutisia kuultu. Viimeisin uutinen: eilen Yle kertoi, että vanhukset odottavat hoivapaikkaa luvattoman pitkään, ja tämä luvattoman pitkään tarkoittaa sitä, että monet vanhukset joutuvat odottamaan pidempään kuin tämän lakisääteisen kolmen kuukauden ajan.

Itse asiassa näitä ympärivuorokautisia hoivapaikkoja jonottavien määrä on viimeisen puolen vuoden aikana kasvanut monilla alueilla. Eniten jonottajia on tällä hetkellä Pirkanmaalla, Varsinais-Suomessa, Länsi-Uudellamaalla ja Helsingissä. Pelkästään näillä alueilla lähes tuhat vanhusta on jonossa, siis jonossa odottamassa hoivapaikkaa. Eli näillä alueilla tilanne ei ole parantunut vaan se on huonontunut. Samaan aikaan, kun suunnitellaan näitä jopa sadan miljoonan euron lisäsäästöjä, on pakko kysyä: eihän hallitus nyt aio kohdistaa näitä lisäsäästöjä tänne vanhustenhoivaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

15.13 Miko Bergbom ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Erittäin hyvää keskustelua, mutta ehkä kuitenkin noin kymmenen miljardin euron kysymys on tällä hetkellä se, miten velkajarruun sitoutuneet sosiaalidemokraatit, keskusta ja vihreät aikovat ratkaista sen yhtälön, että he ovat yhtäältä perumassa kaikki hallituksen tekemät tehostustoimet koskien hyvinvointialueita ja samaan aikaan mahdollisesti ollessaan hallituksessa tilanteessa, jossa he eivät ottaisi hyvinvointialueita huomioon osaksi sopeutusta. Eli mistä te silloin tekisitte tämän? Kyllä minun mielestäni suomalaiset ansaitsevat tietää, onko se teidän veronkorotuslista sitten 10—11 miljardia ja siihen päälle vielä nämä, mitä te aiotte perua, tämän hallituksen tekemät toimet. Se on iso kysymys. On ihan ilmiselvää, että tämä täytyy saada tietää ennen vaaleja, mitenkä keskusta ja demarit aikovat tämän tehdä.

Vasemmistoliittoa sentään kiitän rehellisyydestä. He ovat avoimesti ilmoittaneet, että he eivät sitoudu velkajarruun, ja näin ollen ovat valmiita ajamaan Suomen talouden päin seinää ja troikan haltuun. Kiitos siitä, se on rehellistä. [Välihuutoja vasemmistoliiton ryhmästä]

Mutta demareiden ja keskustan osalta olisi toivottavaa, että te kerrotte, [Puhemies koputtaa] miten te rahoitatte nämä toimet. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Werning, olkaa hyvä.

15.14 Paula Werning sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun kuuntelin pääministeri Orpoa, mietin, puhummeko me samasta Suomesta. Te maalaatte kuvan hallituksen sotetoimista, joissa sumu hälvenee ja majakka loistaa. Tiedätkö, monen suomalaisen arjessa majakanvalo on sammunut ja sumu sen kuin sakenee.

Hallituksen juhliessa 600 miljoonan ylijäämää on syytä kertoa, millä hinnalla se on tehty. Se on tehty palveluverkkoa karsimalla, ammattilaisia irtisanomalla sekä siirtämällä vastuuta alueille ilman riittäviä resursseja.

Pääministeri, sanoitte, että ongelma on mielikuvissa. — Ei ole. Ongelma on siinä, ettei lapsi pääse terapiaan, ettei ikäihminen saa hoitoa ajallaan ja ettei hoitaja jaksa enää yhtään ylimääräistä vuoroa. Siinä ovat mielikuvat kaukana.

Punkt i protokollet PR 17/2026 rd

Hyvinvointialueiden tehtävä ei ole tehdä ylijäämää, vaan turvata ihmisille hoito silloin, kun sitä tarvitaan. Hyvinvointivaltio on lupaus, että jokaisesta pidetään huolta. Pääministeri Petteri Orpo, ymmärrätekö te, että teidän toimenne romuttavat tämän lupauksen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen, olkaa hyvä.

15.15 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että tämä keskustelu nyt käydään, siitä pääministerille kiitos, mutta mitään uutta esitettävään tässä pääministerin alun puheenvuorossa emme saaneet.

Sen sijaan tämän keskustelun sosiaali- ja terveystaloudellisesti merkittävin uutinen oli tämä, mitä edustaja Räsänen kertoi, että hallituksen sisältä todella vastustetaan muun muassa tätä alkoholin kotiinkuljetusta. Toivon, että muukin hallitus tähän yhtyy ja vähennetään näitä sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuspaineita.

Se, mikä tässä keskustelussa nyt on valitettavan epärehellistä, on se, että meillä tänä päivänä palvelutarve koko ajan kasvaa — taisi sen Östman tässä edellä sanoa. Pelkästään, arvoisa pääministeri, teidän hallituskautenne aikana yli 80-vuotiaiden määrä Suomessa suhteessa aikaisempaan on kasvanut kymmenillä tuhansilla. Ymmärrämme sen, että hoivan tarve kasvaa, joten kyllä kulutkin kasvavat. Ja jos nyt on näin, että tämä on se pääasiallinen sopeutuskohde, niin sehän tarkoittaa silloin sitä, että sitä hoivaa eivät kaikki kerta kaikkiaan saa, ja vieläpä tietyillä alueilla, nyt kun ette suostu korjaamaan näitä diagnostiikkavirheitä, sitä hoivaa saa entistä huonommin. Se ei lohduta yhtään sitä ikäihmistä, joka siellä muistisairaana odottaa kotona hoivapaikkaa, että [Puhemies koputtaa] keskimäärin menee hyvin. Voisitko nyt korjata nämä alueiden väliset eriarvoisuudet? [Ben Zyskiewicz: Ja mitäs uutta edustaja Honkonen esitti, jos Orpo ei esittänyt mitään?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

15.16 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me lisäämme rahaa soteen. Tätä viestiä Orpon hallitus toimittaa papukaijana. Tosiasia on se, että lisää rahaa tarpeiden mukaan ei tule, mikä johtaa massiivisiin leikkauksiin. Tuhansia sotealan työntekijöitä on irtisanottu ympäri Suomen, ja tilanne on todella järkyttävä.

Eduskunnassa on edelleen käsitelty esitys, joka leikkaisi vanhustalouksista 50 miljoonaa. Esityksessä sanotaan suoraan, että se tarkoittaisi 800 työntekijän vähentämistä. Tämä siis lukee hallituksen omassa esityksessä. Vastaus kritiikkiin on ollut puhua digitalisista ratkaisuista niin, että niillä vapautetaan hoitohenkilökuntaa hoivatyöhön. Tämä ei pidä paikkaansa, ministeri Rydman, yhtäkään hoitajaa ei tule lisää, vaan esitys vähentää 800 työntekijää. Miksi tätä ei voi sanoa rehellisesti ja avoimesti suoraan? [Wille Rydman: Koska tuo ei ole totta!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä. [Hälinää]

15.17 Heikki Autto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! [Hälinää — Puhemies koputtaa] — Tosiaan siellä on niin kiivas keskustelu vielä vasemman laidan ja ministeriäitien välillä, että tässä jää vähän sivuraiteille. — Toivoisin, että voin ottaa kiinni tähän vasemmisto-opposition esittämään kritiikkiin. Muistelkaa nyt, hyvän aika, ketkä olivat säättämässä tätä uudistusta, jota te nyt kritisoitte. Kyllä te olitte nimenomaan ne puolue-

Punkt i protokollet PR 17/2026 rd

eet keskustan ja sosiaalidemokraattien johdolla. Jo tuolloin tiedettiin ne vaikeudet, joita nyt tämä hallitus yrittää ratkoa, ja kiitos pääministerille siitä, että hallitus on todella sitoutunut turvaamaan suomalaisten sosiaali- ja terveyspalvelut.

Tämä uudistus tiedettiin myös hyvin keskittäväksi, ja nyt on nähty, kuinka alueilla päättäjät ovat käytännössä tehneet päätöksiä, jotka keskittävät palveluita. Minullekin tulee paljon huolestuneita yhteydenottoja eri puolilta Suomea puolustusvaliokunnan puheenjohtajana, että vaarantavatko eri palveluiden verkkoihin kohdistuvat muutokset jopa Suomen huoltovarmuuden ja kriisinkestävyyden. Toivoisin, jos puhemies sallii, että sosiaali- ja terveysministeri Rydman voisi lyhyesti myös tätä näkökulmaa avata, [Puhemies koputtaa] että valtiovalta kuitenkin tämän asian ainakin viime kädessä varmistaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

15.19 Pekka Aittakumpu ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Monilla lapsilla ja nuorilla menee hyvin, mutta edelleen liian moni lapsi ja nuori voi huonosti, ja tämä näkyy niin kodeissa kuin kouluissa, kaduilla ja sosiaali- ja terveyspalveluissa. Liian moni lapsi päättyy lastensuojelun piiriin. Hallitus otti käyttöön lasten ja nuorten terapiatakuun, mikä on erittäin hyvä, ja on tuonut eduskuntaan myös ensimmäisen osan lastensuojelun kokonaisuudistuksesta, jota on pitkään odotettu ja joka tulee korjaamaan lainsäädännön aukkoja. Esimerkiksi huumeita ja teräaseita saadaan laitoksista paremmin pois, ja hatkareissut tulevat vähenemään. Tämä on erittäin hyvä.

Arvoisa puhemies! Ennen kaikkea tarvitaan ennaltaehkäisyä, ja lapsen hyvinvointihan lähtee sieltä hänen omasta kodistaan. Haluaisin kysyä ministeriltä, kun viime kaudella jo selkeytettiin lainsäädäntöä siitä, että lapsiperheellä on oikeus saada tarvittaessa kotipalvelua sinne kotiin esimerkiksi äidin sairastuessa, mutta tämä edelleen näyttää heikosti toteutuvan tuolla alueilla. Mitä voisimme tehdä näiden ennaltaehkäisevien palveluiden parantamiseksi? Erityisesti ajattelen tätä lapsiperheiden kotipalvelun tilannetta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Marttila, olkaa hyvä.

15.20 Helena Marttila sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän pääministeriä ilmoituksesta ja parlamentaarisen ryhmän perustamisesta, mutta täytyy todeta, että puheenvuoro oli monin paikoin irti ihmisten ja sotehenkilöstön ja alueiden todellisuudesta.

Työvoimapula on varmasti helpottanut, kun tuhansia ammattilaisia on irtisanottu. Vuokratyön kulujen väheneminen on hyvä asia, mutta nämä sadat miljoonat hallitus on lapannut tehottomasti yksityiselle terveysbisnekselle, ja tästä hyöty on valunut yhteiskunnan kaikkein varakkaimmille. On totta, että moni alue on tehnyt kovan työn uudistamisessa, esimerkiksi omani, Länsi-Uusimaa, joka aloitti työn täysin tyhjästä. Mutta kysyn hallitukselta: minkälainen palkinto ja kannustus tästä työstä on jälleen uusi 50 miljoonan leikkaus Länsi-Uudellemaalle, jossa jo nyt on kaikista pienin asukaskohtainen rahoitus?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kosonen, olkaa hyvä.

15.21 Hanna Kosonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä on ihan aiheestakin kehuttu terapiatakuuta ja sen saattamista voimaan. Siinä on hyvät tavoitteet, mutta jo silloin, kun terapiatakuuta tehtiin ja suunniteltiin, asiantuntijat varoittivat sen

Punkt i protokollet PR 17/2026 rd

liallisesta menetelmäkeskeisyydestä ja siitä, että se ei tavoita kauhean montaa lasta ja nuorta. Nyt on olemassa todisteita siitä, että tämä on käymässä toteen. Ennalta valikoidut hoitomuodot eivät sovellu kaikille, kun kaikille tarjotaan samaa hoitoa, ja sehän on aina siten siitä tilanteesta kiinni lapsilla ja nuorilla, mikä tarve on.

Nyt kysynkin: olisiko aika nopeasti uudistaa tätä terapiatakuuta siihen muotoon, että se todella toimisi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Annan nyt vastauspuheenvuorot pääministeri Orpolle sekä ministereille Purra, Ikonen, Grahn-Laasonen ja Rydman, tässä järjestyksessä. Pääministeri Orpolle kolme minuuttia ja muille kaksi minuuttia per ministeri. — Olkaa hyvä.

15.22 Pääministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Kiitos keskustelusta ja, näin tulkitseen, myöskin kaikkien sitoutumisesta parlamentaariseen työhön. Sen tärkeä ensimmäinen tehtävä on tosiaankin muodostaa se yhteinen tilannekuva — tämä nousi täällä useissa puheenvuoroissa esille, ja se on välttämätöntä. Yhteinen tilannekuva, joka on faktaperusteista, tilastoihin, tutkimuksiin perustuvaa tietoa, jota itse asiassa löytyy myöskin Erholan raportista hyvin paljon, ja perustan puheeni ja ajatukseni hyvin paljon sen pohjalle. Ja kun on tilannekuva, niin sen jälkeen lähdetään ratkomaan yhdessä sekä rakenteeseen että rahoitusmalliin liittyviä isoja kysymyksiä.

Me jatkamme meidän uudistustyötä muun muassa rahoitusmallin osalta koko ajan, mutta suurempi remontti, jonka tarve on ilmiselvästi tullut tämän hallituskauden aikana esiin, vaatii pitkän valmistautumisen, huolellisen suunnittelun, jopa vuoden tai kahden työn molempien osalta. Se on niin suuri kysymys, että itse en haluaisi nähdä taas kolmen vaalikauden riitaa tästä seuraavasta vaiheesta, vaan parlamentaarisen yhteisen näkemyksen siitä, miten mennään seuraavaan vaiheeseen. Edellinen hallitus teki ensimmäisen vaiheen, jossa tämä malli rakennettiin. Tämän hallituksen aikana sitä on korjattu, remontoitu, pistetty paremmin toimimaan. Sitä me olemme tehneet. Totta kai meillä on ollut niukkuus rahasta, ja kun näitä asioita ei vaan voi ratkaista vain kaatamalla lisää velkarahaa tähän, niin siksi meidän on välttämätöntä koko ajan hidastaa menojen kasvua, ja siinä me olemme onnistuneet.

Mitä tulee hoitoonpääsyyn, niin erikoissairaanhoidon osalta hoitoonpääsy on parantunut. Perusterveydenhuollon osalta ollaan suhteellisen samassa tilanteessa. Mitä henkilöstömäärään tulee, niin alueet ovat erilaisessa asemassa, yt-neuvotteluja on käyty, henkilöstöä on järjestelty, mutta isossa kuvassa henkilöstömäärä on kuitenkin kasvanut koko Suomessa sotehenkilöstön osalta. Ja se on oikein, että useissa puheenvuoroissa kiitetään ja kehuaan meidän rautaisia ammattilaisia eri puolilla Suomea erilaisissa sosiaali- ja terveyspalvelutehtävissä. He tekevät erinomaista työtä, ja isolta osin meidän palvelut toimivat. Ja sitä tarkoitin, että kun ihmiset pääsevät sinne sen palvelun piiriin, niin siihen ollaan yleensä todella tyytyväisiä — en tarkoita, että kyse olisi vain tunteesta, kun se palvelu on konkreettinen. Siksi sanoin, että samaan aikaan pitää myöskin korjata ne ilmeiset ongelmat, joita on alueellisesti esimerkiksi erilaiseen hoitoon pääsyssä tai vaikka vanhuspalveluiden piiriin pääsyssä.

Sitten vielä tuloksista. Odotan, että keväällä 27 parlamentaarisesta työstä saadaan tuloksia. Työ voi jatkua yli vaalikauden, mutta vuonna 27 ennen eduskuntavaalikeskusteluja on hyvä olla yhteistä pohjaa, ja sitten voidaan käydä debattia vaikka seuraavien vaalitaistojen keskellä siitä, millaista mallia erilaiset puolueet haluavat nähdä. [Puhemies koputtaa] Minä

Punkt i protokollet PR 17/2026 rd

toivon tähän hyvää yhteishenkeä ja ratkaisuhalukkuutta. Parlamentaarisisessa ryhmässä ei ole sinänsä yhtään enempää äänestäjiä paikalla, [Puhemies koputtaa] niin että toivottavasti keskustelu on rakentavaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, kaksi minuuttia, olkaa hyvä.

15.26 Valtiovarainministeri Riikka Purra: Arvoisa herra puhemies! Kun tällaisiin merkittäviin, sekä taloudellisesti merkittäviin että suomalaisten palveluja koskeviin, asioihin rakennetaan parlamentaarisia ryhmiä, niin ymmärtääkseni lähtökohta on juuri se, että pyritään kaikki saamaan samalle sivulle ongelman suhteen — niin että liittyvät ne sitten hyvinvointialueisiin tai kuntiin, kaikilla olisi tässä talouden raamissa ja tässä yhteiskunnan tilanteessa se kokonaiskuva.

Valitettavasti tämän keskustelun perusteella tämä ei juurikaan eronnut normaalista kyselytunnista, jossa näitä soterahoitusasioita käsitellään. Jos mietitään niitä rahoitusmallin kokonaisuuden ongelmia, joihin ministeri Ikonen menee sitten tarkemmin, niin mikäli oppositiopuolueet ovat sitä mieltä, että sinne kokonaisuudessaan tarvitaan enemmän rahaa kuin tämä hallitus on antanut, eli tähän mennessä yli neljä miljardia plus kaksi kertaa jo pidentänyt alijäämien kattamisaikaa, niin olisi suotavaa, että te kertoisitte sen suoraan. Kun tuossa katsoin vaihtoehtobudjetteja, sosiaalidemokraatit ovat tarjonneet tähän kokonaisuuteen 200 miljoonaa euroa enemmän rahoitusta kuin hallitus. Keskustalta edes tällaista konkretiaa ei löydy. Sieltä ei yksinkertaisesti pysty tekemään laskelmaa siitä, paljonko te antaisitte koko maan tasolla hyvinvointialueille enemmän rahoitusta. Vihreät pääsevät selvästi tässä tapauksessa korkeammalle.

Mutta kuten tässäkin salissa ja tässä keskustelussa me olemme jo huomanneet, Länsi-Uusimaa ja Helsinki käyttävät hyvin erilaisia puheenvuoroja kuin Etelä-Karjala, Pohjois-Karjala ja niin edelleen, [Suna Kymäläinen; Ja mistäs se johtuu?] eli niin kauan kuin kyse on eri alueiden välisistä erilaisista intresseistä, ymmärretään, että haaste on poliittinen. Jos te olette sitä mieltä, että kaikille alueille tarvitaan enemmän rahaa, sanokaa se, ja kuinka paljon. Jos te olette sitä mieltä, että hyvinvoivilta alueilta tarvitaan enemmän rahaa huonosti voiville alueille, nuorilta alueilta tarvitaan enemmän rahaa vanhoille alueille tai terveiltä alueilta enemmän sairaille alueille, sanokaa se. Mutta toistaiseksi nämä teidän puheenvuoronne ovat poliittista abstraktion tasolla olevaa keskustelua, jossa te yksinomaan moititte hallitusta sen sijaan, että... Ei tällä kyllä parlamentaariseen keskusteluun päästä. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

15.28 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen: Arvoisa puhemies! Kun on tämä väite jälleen kerran, että hallitus leikkaa, toistan jälleen kerran sen, että me lisäämme näiden kaikkien säästöjen keskellä tällä kaudella neljä miljardia euroa hyvinvointialueitten rahoitukseen, ja tähän asti jokaisen alueen rahoitus on kasvanut. Kun me katsomme tätä, mitä tässä tehdään, niin se on tätä kustannusten kasvun taittamista. Eli me haluamme saada kasvun sellaiselle tasolle, jolla me turvaamme palvelut myöskin tulevaisuudessa, ja se tarkoittaa sitä, että tätä kasvua on hidastettu. Vuonna 23 sotemenot kasvoivat 12 prosenttia, ja viime vuonna tämä sotemenojen kasvu saatiin painettua alle kahteen prosenttiin. [Välihuutoja] Se on kestävä taso sille tulevaisuuden palveluitten turvaamiselle myöskin.

Punkt i protokollet PR 17/2026 rd

Eli tämä on ihan mahdollista, kun näin on tehty. Jos me katsomme tästä vielä eteenpäin, niin tämä rahoituslaki, josta täällä on puhuttu, hidastaa tätä kasvua kertoimesta yhdeksän ja puoli prosenttia vuonna 26 kahdeksaan prosenttiin vuonna 29. Eli rahoitus kasvaa myös tulevaisuudessa.

Täällä on puhuttu paljon myöskin palveluitten kehittämistarpeista, ja siitä toiset ministerit kertovat enemmän. Kun katsomme nuorten tilannetta, niin me olemme tuoneet terapiatakuun, nuorten psykiatrian jonot ovat tällä hetkellä lyhyemmät kuin mitä ne olivat korona-aikaan, ja puututaan hatkanuorten tilanteisiin lastensuojelulailla, huumekuolemiin ja näin edelleen. Hoitoonpääsyä parannetaan tällä 65-vuotiaitten kokeilulla, tai tuomalla digiklinikat kotisohvalle. Hoidon jatkuvuutta tuodaan omalääkärimallilla — omalääkäri on muuten jo yli miljoonalla suomalaisella tällä hetkellä. Vanhuspalveluitten epäkohtiin on puututtu vahvistamalla uuden Lupa- ja valvontaviraston valvontaa, ja rahoituksella tuemme enemmän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Osaajapulaan on puututtu aloituspaikoilla ja Hyvän työn ohjelmalla, ja yt-menettelyissäkin aika usein on ollut kyse organisatiouudistuksista, ja kun katsomme niiltä osin kuin on ollut vähennyksiä, mihin nämä sitten ovat kohdistuneet, niin ne ovat ennen kaikkea olleet hallinnon ja johdon tehtäviä, joita siellä on vähennetty ensimmäisinä vuosina, ja valtaosalla alueista itse asiassa henkilöstömäärä on tällä aikaa kasvanut. [Puhemies koputtaa]

Jos vielä saan ihan lyhyesti tästä rahoituslaista... — Saanko puoli minuuttia lisää?

Puhemies Jussi Halla-aho: Tälle keskustelulle varattu aika on päättymässä, joten pyydän hyvin nopeasti lopettamaan. [Krista Kiuru: Jos soteministeri edes saisi vastata!]

Okei, jos saan ihan lyhyesti. Kiitos. — Tässä yksi suurimmista haasteista on tämä eriytyminen alueilla, ja siihen olemme puuttuneet nyt sillä, että määräaikalaille olemme tuoneet alijäämien kattamiseen tällaista joustoa alueille, [Puhemies koputtaa] rahoituslain kolmosvaiheen uudistuksella puramme eriytymistä, ja ohjauksella myöskin. Olen käynnistänyt valmistelun myöskin tällaisesta pitkän aikavälin rahoitusmallin uudistamisesta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

15.31 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen: Arvoisa puhemies! Naistenpäiviikolla aloitan vastaamalla, mitä hyvää on tarjota naisille: On edullisemmat gynekologikäynnit, eli tämä hallitus on korottanut Kela-korvauksia 70 euroon gynekologikäynneistä. Lisäksi hallitus edistää vaihdevuosisoireiden parempaa tunnistamista työterveydessä — tämä koskee puolta meidän väestöstämme tietystä iästä. Kuukautissuojien arvonlisäveroa on alennettu. Naisiin kohdistuvaa väkivaltaa torjutaan, turvakoteihin panostetaan. On erittäin paljon hyviä asioita naisille.

On selvää, että sotessa riittää korjattavaa, ja tässä keskustelussa on hyvin käynyt esille se vahva viesti eduskunnasta, että meidän pitää saada korjattua meidän vanhusväestön hoiwaan ja esimerkiksi hoitoonpääsyyn liittyviä ongelmia. Näitä asioita parhaiten ratkotaan hyvällä, rakentavalla yhteistyöllä. Siitä syystä pidän viisaana sitä, että pääministeri on kutsunut koolle parlamentaarisen yhteistyön, jossa samaan tapaan kuin me pystymme ratkomaan vaikeita turvallisuuspoliittisia kysymyksiä, maanpuolustuksen resursseja ja niin edelleen, pystytään myöskin meidän hyvinvointiyhteiskunnan perustaa vahvistamaan yhdessä.

Punkt i protokollet PR 17/2026 rd

Mutta samaan aikaan täytyy todeta se, että me kaikki puolueet olemme myöskin parlamentaarisessa yhteistyössä, vasemmistoliittoa lukuun ottamatta, sitoutuneet velkajarruun, ja meidän on pakko kääntää Suomen velkaantunutta suuntaa taloudessa, joten näin ollen myöskin tässä sotessa meidän pitää pystyä saamaan näillä resursseilla, jotka kasvavat — neljällä miljardilla on kasvanut jo pelkästään tällä kaudella — enemmän, parempaa laatua irti. Se tarkoittaa käytännössä sitä, että meidän pitää pystyä uudistamaan toimintatapoja. Ammattilaiset tekevät erinomaista ja loistavaa työtä, ja lähtökohdan pitäisikin olla se, [Krista Kiuru: Miten tämä liittyy sosiaaliturvaministerin hallinnonalaan?] että meidän soiteammattilaiset voisivat käyttää ja hyödyntää mahdollisimman hyvin omaa ammattitaitoaan nimenomaan ihmisten kohtaamiseen, ja siihen tarvitaan avuksi sitten parempaa johtamista ja toisaalta myöskin esimerkiksi edistystä, teknologista apua.

Valmiuteen ja varautumiseen ei tässä keskustelussa ehditty mennä kovin syvälle, mutta siihen hallitus on panostanut erittäin paljon, muun muassa meidän kriittisen soteinfran suojaamiseen vakavissa häiriötilanteissa [Puhemies koputtaa] ja poikkeusoloissa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Rydman, olkaa hyvä.

15.33 Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman: Arvoisa herra puhemies! Kun kuuntelee opposition puheita, niin voisi saada sellaisen kuvitelman, että tämän hallituskauden jälkeen soteen on käytettävissä vähemmän rahaa kuin aiemmin, vaikka tosiasia on se, että tämän hallituskauden jälkeen soteen käytetään neljä miljardia euroa, 4 000 miljoonaa euroa enemmän kuin edelliskaudella. Mutta kuten tiedätte, niin meillä myöskin väestö ikääntyy, hoivan tarve kasvaa, ja se tarkoittaa sitä, että kustannuspaineet ovat kovia. Soteen käytetään erittäin paljon rahaa, mutta niin sen kuuluukin olla. Me toki hillitsemme sitä kustannuskasvua, mutta enemmän rahaa käytetään merkittävästi soteen kuin ennen tätä hallituskautta. [Ben Zyskowitz: Kuulitteko, edustaja Kiuru?]

Tästä tullaan sitten siihen arvokkaan vanhuuden turvaamiseen, mikä nousi esille useissa eri puheenvuoroissa. Samalla heräsi huolta siitä, uskaltaako Suomessa ikääntyä. Kyllä uskaltaa. Ylivoidmaisesti suurin osa vanhuspalveluissa olevista asiakkaista on tyytyväisiä saamaansa turvaan. Kuitenkin meillä on aito ja perusteltu huoli siitä, että kun kuitenkin on sitten ollut näitä ikäviä tapauksia, joista yksikin on liikaa, niin meidän on panostettava tähän jatkossa entistä enemmän. Tämän vuoksi olemme valmistelemassa tällä hetkellä ammattihenkilölainsäädäntöä, jossa tiukennetaan muun muassa valvontaa sen suhteen, millaisia kielitaitovaatimuksia hoitajilla on. Pätevyysistä katsotaan, että ne ovat mahdollisimman tarkoituksenmukaisia hoitajapulankin helpottamiseksi, kuitenkin potilasturvallisuutta valvoen. Tähän liittyen tuodaan myöskin valvontalaki, jolla tehostetaan valvontaa, jotta voidaan välttää niitä ongelmia, mitä nyt vanhuspalveluyksiköissä on kohdattu. [Krista Kiuru: Miksi te vähennätte hoitajia?] Ja te väitätte, että hoitajien määrää vähennetään. Tämä on täyttä höllyä, koska työntekijämäärä hyvinvointialueilla on pelkästään tämän hallituskauden aikana kasvanut, ei vähentynyt, ja tulevaisuudessa se tulee kasvamaan entisestään. Ja teille, arvoisat vasemmistoliiton edustajat, jotka pidätte kovaa meteliä, kun kyse on siitä, että tarve vanhuspalveluiden hoivahenkilökunnalle kasvaisi [Puhemies koputtaa] aivan räjähdysmäisesti tulevaisuudessa: tullaan tarvitsemaan enemmänkin henkilökuntaa [Puhemies koputtaa] kuin tällä hetkellä, mutta osa tästä tarpeesta voidaan myöskin teknologisilla ratkaisuilla korvata. [Välihuutoja vasemmistoliiton ryhmästä — Puhemies: Kiitoksia!] — Niin, ettekö te nyt ymmärrä, [Puhemies: Kiitoksia, ministeri!] että kyse on siitä?

Punkt i protokollet PR 17/2026 rd

Riksdagen avslutade debatten.

Ärendet slutbehandlat.